

ИНДИГИР УОТТАРА

Муома улууһун
общественной-политической хаһыата
indigir-uottara@yandex.ru

12+

Хаһыат 1953 сыллаахха олохтоммута
Сэрэдэҕэ, субуотаҕа тахсар

2020 с.ЫАМ ЫЙЫН 1 КҮНЭ БЭЭТИНСЭ № 35-36 (5565-5566)

САНДАЛ СААС, ҮЛЭ, ЭЙЭ БЫРААҤЫННЫКТАРЫНАН!

Ытыктабыллаах Саха сирин олохтоохторо!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин салалтатын уонна тус бэйэм ааппыттан эһигини ыам ыйын 1 күнүнэн – Үлэ уонна Маай бырааһынньыгынан эбэрдэлибин!

Үлэ уонна Маай бырааһынньыга сыл ахсын өрөспүүбүлүкэбит элбэх омуктаах олохтоохторун, бары эйгэҕэ уонна салааҕа күргүөмнөөх үлэлэринэн, ситиһэр кирбиилэринэн, дьоҕурдарынан, үлэҕэ эппизтинэстээх сыһаннарынан төрөөбүт өрөспүүбүлүкэлэрин уонна Улуу Россияны аатырдар араас идэлээх дьону түмэр, көлүөнэни ситимниир. Сахабыт сирин олохтоохторо аҕа көлүөнэ үтүө үгэһин салҕаан таһаарылаахтык үлэлиллэр, оҕо-сиэн бүүбэйдииллэр, дойдубут инники кэскилин түстүүлэр.

Саха сирин олохтообун мындыр толкуйа, сытыы өйө, айар-тутар кыаҕа, томороон тымнылаах, өнүрүк куйаастаах тыйыс дойдуга дьоллоох олоҕу олорор, үлэтир-хамсыыр үөрүйэҕэ аан дойдуга мэлдьи аатырар.

Күүрээһиннээх үлэлэринэн, кыайыыга көбүлүүр дьулуурдарынан өрөспүүбүлүкэ социальной-экономической сайдыытыгар

үтүө түмүктэри ситиспит, бигэ олоҕу түстэспит дьоруой уонна үлэ бэтэрээнин үрдүк аатын сүгэр үтүө суобастаах үлэлэринэн, үрдүк сатабылларынан уордьаннарынан, мэтээллэринэн уонна судаарыстыбаннай наҕараадаларынан бэлиэтэммит биер дойдулаахтарбытынан киэн туттабыт. Үлэһит дьэиэ кэргэн үйэлээх үгэһин тэрийсэр, көлүөнэ утумнаах санаатын түстүүр өрөспүүбүлүкэбит үлэһит династияларын уруйдуох тустаахпыт.

Ааспыт сылларга ыам ыйын 1 күнүнэ эҕи демонстрация өрөспүүбүлүкэҕэ бүтүннүүтүгэр: тыа сирин бары сэлиэннээлэригэр, промышленнай оройуоннарга, бөһүөлэктэргэ уонна куораттарга сылын айы уонунан тыһыынчалыы үлэ кэлэктииптэрин, ыччаттар уонна устудьуоннар тэрилтэлэрин, идэлээх сойуустар холбоһуктарын, бэтэрээннэри уонна оскуола оҕолорун түмэрэ. Киин куораттык – Дьокуускай – үлэлээн иитиллээччилэр күргүөмүнэн хаамыларыгар дьон-сэргэ көхтөөх кыттыгытынан Уһук Илинни куораттар

ортолоругар инники күөннэ сылдыра.

Быйыл ыам ыйын 1 күнэ дойду үрдүнэн бырааһынньыктааҕы демонстрацията да, күргүөмүнэн хаамыта да, күүлэйэ да суох ааһыаҕа. Ол оннугар бырааһынньык тэрээһинэ аан бастаан сибээс аныгы технологияларын көмөтүнэн сангалыы көрүнүнэн ытыттылааҕа. Коронавирус сыстыганнаах ыарыта тарҕанар куттала суоһаабытынан, бары этэннэ буоларбыт туһугар куораттарбыт уонна бөһүөлэктэрибт уулуссаларыгар уонна болуоссаттарыгар ким да тахсыбатаҕына табыллар. Бу бырааһынньыгы чугас дьоммутун кытта дьэиэбитигэр ыларбыт оруннаах. Өрөспүүбүлүкэбит эрэ буолбакка, дойдубут бүтүннүүтэ кутталлаах ыарыыны утары охсуһар уустук кэмигэр туора турбакка, хаһаан-нытааҕар даҕаны түмсүүлээх буолуохтаахпыт.

Биһиги бүгүн медицина үлэһиттэригэр, быраастарга уонна сиэстэрэлэргэ, быраабы араҕаччылыыр уорганнар үлэһиттэригэр, бу бырааһынньык күн үлэлэригэр тахсан инники күөннэ сылдыра олоҕу хааччылар тэрилтэлэр үлэһиттэрин кэлэктииптэригэр дириҥ махталбытын тиэрдэбит. Бу кутталлаах ыарыыны кыайарбыт-кыайбаппыт билигин хас биридиибиттэн тутулуктаах. Онооһа биһиги салгы түмсүүлээх буоларбыт, бэйэбит уонна чугас дьоммут доруобуйаларыгар эппизтинэстээхтик сыһаннаһарбыт ирдэнэр. Ыарахаттартан чаҕыйбакка, бары биер сомоҕо буолан, бу кутталлаах ыарыыны кыайыахпыт, үгэс буолбут күннээҕи олохпутугар эргиллээхпит диэн бигэ эрэллээхпин.

Күндү добоһтор! Ыам ыйын 1 күнүнэн эһиэхэ хас биридиигитигэр чөл туругу, дьолу, этэннэ буолууну, эйэни уонна бары үтүөнү баҕарабын!

А. С. НИКОЛАЕВ,
Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана.

СИРИ СИКСИГИНЭН

РФ. 50 тыһыынчаттан тахса Аҕа дойду Улуу сриитин бэтэрээнэ бүппэт лимиттээх мобилнай төлөпүнү бэлэх тутуоҕа. Ол туһунан «Биир ньыгыл Россия» сүрүн Сэбиэтин сэкирэтэрин солбууааччыта, Госдуума информационнай бэлиитикэҕэ, информационнай технологияларга уонна сибээскэ кэммитэтин баһылыга Александр Хинштейн эттэ диин, СИА ТАСС-ка сиксэн суруйар. «Дойду үрдүнөн барыта 52 тыһыынча бэтэрээнэ төлөпүнү туттарыахпыт. Россия иһигэр эрийнигэ лимиттэ бүппэт тарыып холбонор», — диэтэ **Хинштейн**. Экрана улахан, «суһал көмө» кнопкалаах. Депутат эппитинэн, регионнарга сыһарыллыбыт волонтердар ити сертификатынан ханнык баҕарар чугастаагы операторга тийээн нүөмэр холботторор», — диэн быһаарда киһи. Парламентарий чуолкайдаабытынан, төлөпүннэр регионнарга тийитэлээн эрэллэр. «Биһиги эрдэ ытар былааннаах этибит даҕаны, пандемия мэййдэтэ, — диэтэ киһи. — Эпидемиологической балаһанньалара арыый ама регионнарга түгэтэлээн эрбит. Волонтер фронтовик олоор сиригэр чопчу тийиэҕэ. Сибээһи холбуурга көмөлөһүөҕэ. Коронавирус тарҕанытын балаһанньатын көрөн олорон, акциябытын атын регионнарга эмиз киллэрэн иһиэхпит».

***

СӨ. СӨ Дорубуяа харыстабылын министриэстибэтэ 338 мөлүйүн солкуобай суумаҕа медицинскэй оборудованиены уонна бэйэни көмүскэнэр табаары ылыаҕа. Тустаах үп дойду хааһынаттан коронавируу утары охсуура сыалга Россия бэрэсидьиэнэ Владимир Путин соругунан көрүллүбүтэ. Бу туһунан ТАСС иһитиннэрэр. «338 мөлүйүн солкуобай суумалаах үп дотация быһытынан Россия бырабытталыстыбатын дыһалынан көрүлүннэ. Медицинскэй оборудование ылыыга 321,1 мөлүйүн солкуобай уонна бэйэни көмүскэнэр табаары ылыыга 16,9 мөлүйүн солкуобай тырылынна», — диэн этиллэр. Бу сууманан биэс кислородунан хааччыйар систиэмэ уонна 30 тынаны үлэлэтэр аппарат ылыллара былааннанар. Маны таһынан закупка испииһэгэр 1,4 тыһыынчаттан тахса хирургическэй респиратор, 1,3 тыһыынча биридэ кэтиллэр көмүскэнэр комплект, 1,5 тыһыынча элбэхтэ кэтиллэр көстүүм (бэргэһэ, ачык, респиратор, бахла, комбинезон) уонна 1,4 тыһыынчаттан тахса көмүскүү экран. Санатар буоллаха, өрөспүүбүлүкэ балыһаларын коронавируу утары охсуура медицинскэй тээбириннэринэн хааччыйыга дойду хааһынаттан 300 мөлүйүн солкуобайтан тахса суума көрүллэрин туһунан этилибитэ, диэн суруйар НВК «Саха».

***

СӨ. Коронавирус Кэбээйи уонна Мэнэ Хангалас улуустарыгар билиннэ. Биридди киһи ыарыйда диэн, суһал штаб СИА-ҕа иһитиннэрдэ. Алданна икки түбэлтэ эблиннэ — обсерваторга сытар дьон. 25 сана сутуллуу Дьокуускайга — бу офтальмология клиникатын үлэһиттэрэ, итинэн Уус-Ньяраҕа госпитализацияламмыт сезоннай үлэһит контактара. Ыалдыбыт дьон бары балыһаҕа сыталлар, контактара бигэрэтиллэллэр. 3 пациент үтүөрдэ: 1 — Ленскэйгэ, 1 — Мирнэйгэ, 1 — Алданга. Уопсайынан 28 киһи үтүөрдэ. Саха сиригэр 157 киһи коронавирустан эмтэниини ааһар. Үс киһи туруга мөлтөх. Биир киһи ИВЛ аппаратагыгар сытар. Саха сиригэр барыта 212 коронавирус түбэлтэ табыста, 28 киһи үтүөрдэ, 3 киһи өлө. Лабораторияларга 2297 тест оноһулунна, обсерватордарга 675 киһи сытар.

СИА матырыйаалларынан.

Күндү Саха сирин олохтоохторо!

Өрөспүүбүлүкэ олохтоохторун Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнин уонна тус бэйэм ааппыттан Саас уонна Үлэ бырааһынньыгынан эҕэрдэлибин!

Бал ыйын 1 күнэ — үлэ дьоно биир санааланыыларын, сирдээх быһыыны, эппитинэстээх буолууну уонна идэҕэ бэринилээх буолууну көрдөрөр ураты суолталаах, улахан үөрүүлээх, кэтэһинилээх бырааһынньык.

Бу күн мин билинни ыччакка анаан үлэ бастын үгэстэрин уонна бэйэлэрин уопуттарын харыстаан иддэ кэлбит аҕам саастаах көлүөнэ дьоммутугар дирин ытыктабылбын уонна махталбын тирэбин.

Бал ыйын 1 күнүнэҕи бырааһынньыкка, бастатан туран, Үлэ киһитин, Үлэ дьонун чиэстиибит. Биллэрин курдук, биһиги Уһук Хоту дойдубутун үлэ дьоно баһылаан ололорлор. Ол курдук, тыа сирин үлэһит дьонно, бырамыысыланнас үлэһиттэрэ, араас идэ бэрэстэбиитэллэрэ дойдубут уонна өрөспүүбүлүкэбит сайдалларын туһугар күннэтэ бэйэлэрин кылааттарын киллэрэллэр.

Биһиги, бу тыһыы усуллубуйалаах хоту дойду олохтоохторо, куруутун бэйэ-бэйэбитигэр хардарыта көмөлөсүөн уонна кыамматы-түгэммэти өрүһүйэн, харыстаһан олоробут. Маннык үтүө өрүттэрдээх итинэнэ үлэни таптыыр, өрө тутар уонна эппитинэстээх буоламмыт, хайа баҕарар уустуктары, кыһалҕалаах кэмнэри этэннэ туоруохпут, кыйаахпыт диэн бигэ эрэллээхпин.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ үлэ уонна нэһилиэннэ социальнай көмүскэлин боппуруоһугар, дьон-сэргэ быраабын уонна көнүлүн олоххо киллэриигэ ураты болҕомтотун уураар. Киһи үлэҕэ конституционнай быраабын хааччыйар туһугар Саха сирин парламена бары кыаллары барытын онорор уонна онороҕа диэн мэкитиэлибин.

Бука барыгытыгар чэигэн доруобуйаны, дьиэ кэргэннигитигэр или-эйэни, сырдыгы, улахан тапталы! Өрүү бэйэбитин харыстана, чугас дьоннугун харыстыы сылдьын!

Ытыктабылы кытта Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнин Бэрэсэдэтэ П. ГОГОЛЕВ.

Уважаемые жители и гости Момского района!

1 Мая в России отмечается праздник Весны и Труда. В нашу историю этот день вошел как праздник, символизирующий мир, труд и солидарность.

Для немого числа людей Первомай и сегодня один из самых любимых давних праздников, который неотделим от современной истории нашей страны. Он был и остается днем добра и справедливости, уважения к человеку труда. Его любят люди самых разных поколений. Для ветеранов – это воспоминание о молодости, о трудовых свершениях, для молодежи – выбор пути, новых идей и смелых решений. Он был и остается праздником весеннего обновления и тепла, желания и надежды в полной мере реализовать свои возможности, стремления сделать жизнь лучше. А такие понятия, как Мир и Труд, являются вечными символами созидания, залога развития любого общества, укрепления экономики, повышения благосостояния народа.

Первомай – это и праздник межнационального взаимопонимания, мира и согласия живущих на одной земле людей. Сегодня особенно важно понимать, как важно не разрушать и разобщаться, а вместе трудиться и создавать.

В развитие и укрепление нашего района неоценимый вклад вносили несколько поколений наших земляков. И нам нужно поддерживать эту добрую традицию, делать все для укрепления и процветания своей малой родины, улучшения благосостояния наших близких.

Искренне желаю всем мира и благополучия. Пусть в добрых делах и устремлениях вам сопутствуют удача и успех. Пусть сбываются надежды и мечты. Крепкого всем здоровья и весеннего настроения.

С праздником!

И. П. ПАВЛОВ,
глава МО «Момский район».

Уважаемые жители с. Хонуу и уч. Суон-Туит!

Поздравляем вас с праздником Весны и Труда!

Первомай, несущий с собой весну и тепло, остается, прежде всего, праздником труда, уважения к человеку, работающему на благо своей семьи, своего города, своей страны.

Мир, труд, уважение друг к другу – это ценности, над которыми не властно время. Труд объединяет людей разных поколений и взглядов. Именно трудолюбие и созидание являются залогом развития любого общества, успехом достижения всех намеченных планов.

В этот день примите самые теплые поздравления с этим замечательным и весенним праздником! Желаю, чтобы Ваш труд был всегда востребован и оценен по достоинству, чтобы он приносил Вам удовлетворение и благополучие.

Новых трудовых побед, крепкого здоровья, жизненной энергии, счастья и благополучия!

С уважением глава наслега А. В. АНДРЕЕВ.

Муус устар 29 күнүгэр СӨ Ил Дархана А. С. Николаев дыан ыарыгытын бохсууга туһайыллыбыт анал миэрэлэр ыам бийн 11 күнүгэр диэри уһатылларын туһунан Ыйаахха илии баттаата. Бу туһунан улуустары кытта быһа сибээскэ өрөспүүбүлүкэтээҥи суһал штаб мунһаҕар иһитиннэрдэ. Санаттахха, муус устар 28 күнүгэр РФ Президентэ В. Путин 294 №-дээх «О продлении действия мер по обеспечению санитарно-эпидемиологического благополучия населения на территории Российской Федерации в связи с распространением новой коронавирусной инфекции (COVID-19)» Ыйаахха илии баттаабыта уонна ыам бийн 6 - 8 күннэри сынһалаҕ күннэринэн биллэрбитэ. Бу Ыйаахха олобуран өрөспүүбүлүкэҕэ ыраахтан үөрэтии ыам бийн 11 күнүгэр диэри салғанар уонна бу күннэргэ диэри итирдэр утах атыгыта хааччахтанар. Ону таһынан Лена, Алдан өрүстэринэн пассажирдары таһар салгын суудуналар уонна М1, М2 категориялаах массыыналар сырыылара салгыы хааччахтанар.

Дыан ыарыгыта өрөспүүбүлүкэ киин куоратыгар, ол иһигэр улуустарынан тэнийэн эрэр, хас чаас айы ахсаана элбиэр. Ол курдук Ханалас улууһугар ыалдыбыт дыан ахсааныгар 2 киһи булуллубутун туһунан улуус баһылыга иһитиннэрдэ. Ыарыһахтар киин балыыһа үлэһиттэрэ, алгыспыт дыонноро 100-кэ тиийбиттэр. Обсерваторга сытар дыан ахсаана 36-ҕа тэннэстэ. Нерюнгри оройуонугар 4 киһиэхэ дыан ыарыгыта бигэргэннэ. Биирэ Москубаттан кэлбит, оттон 3 киһи Москуба – Нерюнгри пассажирскай поезд туһайытыгар үлэһиттэр дыан уонна аймахтара. Билигин үс сиргэ кииннэммит обсерватордарга уопсайа 93 киһи баар. Дьыбэ олоруохтаах дыону хонтуруоллуубут, эрэсиими кэспит дыонно тутта административнай боротоккул оноһуллар. Мэнэ Ханалас улууһугар муус устар 28 күнүгэр инфекционнай отделениеҕа кирибит биир ыарыһах киһи дыан ыарыгытыгар ыалдыбыта чуолкайданна, алгыспыт дыонун быһаарабыт.

СӨ Ырабыыталыстыбатын бэрэссэдээтэлин солбуйааччы **Ольга Балабкина** ыам бийдаагы бырааһынныктар чэрчилэринэн, чуолаан Кыайы күнүнэн тыыл уонна сэрии бэтэрээннэрин үгэс буолбут эбэрдэлээһинтэн бары миэрэлэри тутуһан, уратытык толкуйдаан эбэрдэлиэххэ наадатын тоһоҕолоото.

Өрөспүүбүлүкэтээҥи Роспотребнадзортан муус устар 29 күнүгэр дыанна ыалдыбыт дыан ахсаана 183-кэ тиийбитин, ол эрэри аҕыйах чаас иһигэр эбии 15 эбилиннэ диэтилэр. Өскөтө сыстыганнаах ыарыы бастаан тас дойдулартан, регионнартан кэлбит дыонно бэлиэтэнэр эбит буоллабына, кэнники нэдиэлэлэргэ өрөспүүбүлүкэ иһигэр олороочулартан ыалдыбыт дыан ахсаана элбиэр. Алданна Кыргызстан диаспоратыгар 43 киһи ыарыгыта хаптарбыта биллэр, ол эбэтэр

Оройуон дьаһалтатыгар

өрөспүүбүлүкэҕэ Орто Азияттан төрүттээх дыан ыарыгыта хаптардылар. СӨ Перинатальной Киин, СӨ офтальмология уонна Ханалас улууһун балыыһалара сабыланнылар. Мантан сиэттэрэн сэрэхтээх буолууну күүһүрдүөххэ, уопсай дьыэлэри хлордаах уунан ыстаран сууйуохха наада. Балыыһаҕа үлэһиттэр дыан атын үлэни, холобура, волонтер үлэтин дьүөрэлиирэ олох сагаммат. Обсерватордар үлэһиттэрэ ыалдыбаллар. Бүгүндү күннэ өрөспүүбүлүкэҕэ 3 киһи дыантан суорума суолланнылар, биир киһи күн сириттэн барыар диэри итэҕэйбэтэҕэ. Биир ыалдыбыт киһи 100 киһиэхэ тиийэ алтыспыта дыксиннэрэр. Онон бары миэрэлэри тутуһуохха, ханна даҕаны мааскалаах сылдыары умнумуохха.

Салгыы улуустаагы суһал штаб мунһаҕар баһылык **И.П. Павлов** ити этиллибит сороктары чопчу тутуһары ыйда. Чайындаҕа, Сунтаарга ыарыы элбии илик, ыарыыны бохсууга күүскэ үлэлэһлэр. Дьыбэ олоруохтаах дыан эрэсиими кытаанахтык тутуһаллара ирдэнэр. Дыан бары мааскалаах сылдыаллара булгуччулаах. Уһун кэмнээх бырааһыннык күннэргэ ыаллары кэрийимизэххэ, тыаҕа тахсымыахха наада.

Оройуоннаагы ыксаллаах быһыымайгы отделын салайааччыта **Н.В. Онопров** оройуонна дыан ыарыгытын бохсууга кэккэ миэрэлэри ылан, үрдүк таһымнаах бэлэмнэни эрэсиимигэр үлэһит олороллорун эттэ. Оройуон тас өттүттэн кэлэр 10 борт көтөр аалы көрсөн, 108 пассажир кэлбитэ бэлиэтэннэ. Регион тас өттүттэн кэлбит дыон тутта дьыбэ олоруу эрэсиимигэр кирибиттэрэ, эрэсиими төһө сөптөөхтүк тутуһалларын анал графигынан полиция үлэһиттэрэ бэрэбиэркэ ыталлар. Төбүлөх нэһилиэгэр ытыллыахтаах тутууга оройуон тас өттүттэн кэлбит үлэһиттэр ханна да тахсыбакка миэстэтигэр бааллар. Улууска барыта 33 волонтер анал сайаапкаларынан үлэһиттэр.

Оройуоннаагы киин балыыһа кылаабынай бырааһа **Н.Г. Павлова** нэдиэлэ

айы балыыһа үлэһиттэригэр дыан ыарыгытын бохсууга анаммыт дьаһаллар, анал үөрэх ытылларын туһунан кэпсээтэ. Күн бүгүн оройуонна боростуой дыан ыарыгыта (ОРВИ) бэлиэтэнэ илик. Регион тас өттүттэн кэлбит 4 киһи анаалыстара, эбии 3 кэлиэхтээх киһи анаалыстара билиннэ, барыта этэннэ. СӨ до р у о б у й а х а р ы с т а б ы л ы н министрствотыттан 13 тыһ. устуука биридэ туттулар мааскалар кэлиилэр, ону таһынан атын тэриллэр, ол иһигэр элбэхтэ туттулар анал көстүүмнэр бааллар.

Оройуоннаагы урбааньыттары өйүүр Киин салайааччыта **Н.Б. Добрянцева** маҕаһыыннар бары наадалаах бородуукталарынан хааччыллан туралларын, боростуойа суох кэмнэ үлэһиттэргэ полиция үлэһиттэрин кытта рейдлэри тэрийэллэрин, анал инструктаж оноһулларын, бары миэрэлэри тутуһалларын иһитиннэрдэ. Чааһынай маҕаһыыннар үксүлэрэ үлэһиттэр, аҕыйыыр түгэнигэр дыан мустууга элбиэбин, учарат баар буолуобун сөп.

Салгыы оройуоннаагы пенсионнай фондунан үс сааһыгар дылы саастаах оҕолоохторго үс ый устата бэриллэхтээх ыйдаагы 5 тыһ. солк төлөбүр саҕаламмыта, сайаапкалар ахсааннара 99-ка тиийбитэ, өссө эбилиэхтээҕэ этилиннэ. Полицияттан сотору сулууспаларын түмүктээн кэлэр 6 олохтоох байыаннайдары обсерваторга тутарга этии кирирдэ. ОдьКХ МУП тэрилтэтин иһинэн уопсай дьыэлэргэ күн айы дезинфекция ытыллар. Үөрэх тэрилтэлэригэр оскуоланы быйыл бүтэриэхтээх выпускниктарга буолуохтаах БКЭ докумуоннара хойутуу кэллэлэрэ, нэһиликтэринэн тиэрдиигэ дьаһаллары суһаллык ылыахха наадата этилиннэ. Үлэлээбэт үөрэх тэрилтэлэрэ обсерватордарга бактерициднай лаампалары уларсык биэрэргэ бэлэмнэр.

Мунһаахха тустаах салайааччылары кытта улуус киинигэр тэриллит обсерватордар коменданнара Е.В. Гореева, И.Н. Иванова кыттыны ыллылар. Ыраас уу кыһалҕата күөрэйэр, уу массыынагыгар наадыйааччылар анал сайаапкаларынан үлэһиттэргэ санатылына.

Түмүккэ, баһылык Иван Петрович кэлэн иһэр сааскы бырааһынныктарынан эбэрдэлээн туран, бу уустук кэми этэннэ аһардарга ирдэнэр миэрэлэри барытын тутуһан, бэйэ-бэйэни харыстаһар наадатын санатта. Ойуур баһаарыгар кутталлаах кэмнэр саҕаланнылар. Ону таһынан ууга-хаарга сэрэхтээх буолары умнумуохха. Сынһаланан биридэ дьыэлээхтэри кытта атаарыахха, тыаҕа тахсыны анал үлэһиттэр кырабытык кэтиэхтэрэ, ботурууллуохтара.

“Муома оройуона”
МТ пресс-сулууспата.

**Распоряжение наследной администрации
МО «Момский национальный наслег»
от 24 апреля 2020 г. № 57**

Об ограничении движения грузовых автотранспортных средств на территории МО «Момский национальный наслег»

В целях обеспечения безопасности дорожного движения на улицах села Хонуу, надлежащей эксплуатации дорог и сохранения грунтового покрова, действующих дорог и сенокосных угодий **распоряжаюсь:**

1. Временно с **01 мая по 01 октября 2020 года** ограничить движение по ул. Молодежная, Советская, Заложная, Дачная, Тарабукина, Аф. Старкова, мкр. Спортивный грузовых автотранспортных средств, а также всех видов транспорта свыше 2,5 тонн за исключением спецтехники, осуществляющих:

- Перевозки продуктов питания и непродовольственных товаров первой необходимости;
- Перевозки твердых и жидких бытовых отходов, осуществляемой юридическими лицами и индивидуальными предпринимателями специализированным автотранспортом;
- Перевозки грузов, необходимых для предотвращения и (или) ликвидации последствий стихийных бедствий или иных чрезвычайных происшествий;
- Транспортных средств, осуществляющих работу по ремонту и содержанию автомобильных дорог общего пользования, местного значения и искусственных сооружений на них, а также обеспечивающих бесперебойную работу объектов связи.

2. Начальнику отделения МВД по Момскому району **Рожину С.С.**, начальнику ОГИБДД Отделения МВД России по Момскому району **Нестерову Е.И.** рекомендую взять под личный контроль исполнение настоящего распоряжения по ограничению движения грузовых автотранспортных средств на улицах села Хонуу, подготовить схему установки дорожных знаков «Движение грузовых автомобилей запрещено».

3. **Руководителям предприятий и организаций, учреждений, владельцам грузовых автотранспортных средств** Момский филиал ГУП «ЖКХ РС (Я)», МУП «ЖКХ

Момского района, ООО «Сатал», филиал Аэропорт «Мома», КП РС (Я) МДУ «Дороги Арктики» и т. д. согласовать маршруты движения транспорта с администрацией МО «Момский национальный наслег» и ОГИБДД Отделения МВД России по Момскому району, заключить соглашения с администрацией МО «Момский национальный наслег» на выдачу пропусков для движения транспортных средств по вышеуказанным улицам.

4. Заместителю главы наслега **Дягилеву И.Е.** организовать работу по установке соответствующих знаков и выдаче пропусков для движения транспортных средств, обеспечивающих жизнедеятельность и безопасность для жителей с. Хонуу.

5. В связи с указом Главы Республики Саха (Якутия) от 17 марта 2020 г. № 1055 «О введении режима повышенной готовности на территории Республики Саха (Якутия) и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19)»:

– Руководителям предприятий и организаций, учреждений, владельцам грузовых автотранспортных средств не допускать к работе водителя с повышенной температурой тела и с признаками ОРВИ. Измерять температуру тела работника перед каждым выходом на рейс.

– Всем водителям грузовых автотранспортных средств соблюдать масочный режим.

6. Обнародовать настоящее распоряжение на официальном информационном стенде, установленном в здании Администрации МО «Момский национальный наслег» и официальном сайте.

7. Контроль за исполнением настоящего распоряжения возлагаю на заместителя главы наслега **Дягилева И.Е.**

А. В. АНДРЕЕВ, глава наслега.

Кому? Всем семьям с детьми до трех лет, получившим право на материнский капитал до 1 июля 2020 года, в том числе если средства по сертификату уже полностью израсходованы.

Как долго? Средства предоставляются на каждого ребенка до трех лет раз в месяц в период с апреля по июнь 2020 года. При подаче заявления после 30 июня денежные средства выплатят одновременно за весь период.

Из каких средств идет выплата? Выплата обеспечивается из федерального бюджета в качестве дополнительной

помощи и не уменьшает размер материнского капитала.

Выплата положена на каждого ребенка? Да, если в семье один ребенок до трех лет, выплачивается 5 тысяч рублей в месяц, если два – 10 тысяч рублей в месяц и так далее. При этом для получения ежемесячной выплаты за каждого из них заполняется одно общее заявление. Двух и более заявлений в таком случае подавать не требуется.

Как получить? Чтобы получить средства, достаточно до **1 октября** текущего года подать заявление в **Личном кабинете** на официальном сайте Пенсионного фонда **ES.PFRF.RU** или портале Гос услуг **GOSUSLUGI.RU**. Никаких дополнительных документов представлять не нужно. Уведомление о статусе рассмотрения заявления появится

там же, в личном кабинете. Средства поступят на банковский счет, указанный в заявлении.

Можно ли подать заявление лично? Да, заявление также принимается в клиентских службах Пенсионного фонда. Однако в связи с мерами по предупреждению распространения коронавирусной инфекции обратиться в ПФР в настоящее время можно только по предварительной записи.

Подробнее на официальном сайте Пенсионного фонда **PFRF.RU**.

* Указ Президента РФ № 249 от 7 апреля 2020 г.

**Клиентская служба (на правах
отдела) в Момском улусе
ГУ УПФР в г. Якутске
РС (Я) (МРУ).**

Демография

ЕЖЕМЕСЯЧНАЯ ВЫПЛАТА СЕМЬЯМ С ДЕТЬМИ ДО ТРЕХ ЛЕТ

К сведению населения**Для тех, кто потерял работу и как в условиях самоизоляции
встать на учет в Центр занятости населения для поиска работы
и регистрации в качестве безработного**

С 9 апреля 2020 г. в период действия на территории субъектов Российской Федерации режима повышенной готовности, в связи с угрозой распространения новой коронавирусной инфекции, начал действовать порядок, позволяющий гражданину подать заявление для постановки на учет в качестве ищущего работу и безработного и оформить пособие по безработице онлайн через портал «Работа в России» (trudvsem.ru), то есть в дистанционной форме без посещения центра занятости населения.

Заявление через портал «Работа в России» (trudvsem.ru) может быть подано независимо от места жительства в Российской Федерации. При этом при подаче в личном кабинете заявления необходимо выбрать Центр занятости по месту жительства (по прописке).

Решение о признании гражданина безработным принимается не позднее 11 дней со дня представления заявления в электронной форме. Согласно Закону Российской Федерации «О занятости населения в Российской Федерации» безработными признаются трудоспособные граждане, не имеющие работы и заработка, зарегистрированные в целях поиска подходящей работы, ищущие работу и готовые приступить к ней.

Гражданину, заполнившему заявление и резюме на портале «Работа в России» (trudvsem.ru), Центр занятости будет подбирать ему подходящие вакансии. При наличии предложения вакансии будут поступать гражданину в личный кабинет. Там же соискатель сможет откликнуться

на заинтересовавшее его предложение, а работодатель в свою очередь – ознакомиться с резюме, пригласить на работу или на собеседование.

Решение о назначении пособия по безработице принимается одновременно с решением о признании гражданина безработным. О размере и сроках выплаты гражданину уведомляются в электронной форме.

Согласно постановлению Правительства РФ от 12.04.2020 г. № 485:

– **максимальное пособие по безработице в апреле-июне т.г.** будут получать граждане, **лишившиеся работы после 1 марта 2020 года** и зарегистрированные в качестве безработных;

– **если в семье с несовершеннолетними детьми один или оба родителя, лишившиеся работы после 1 марта**, признаны безработными, то на каждого ребенка будет назначена доплата по 3000 рублей **одному из родителей**;

– **увеличенное пособие и доплату** граждане будут получать с даты регистрации в качестве безработного **в апреле, мае и июне т.г.**

Если гражданин **ранее не работал** или обратился в центр занятости после **длительного (более одного года) перерыва**, или был уволен **за нарушение трудовой дисциплины** или другие виновные действия, то независимо от даты признания его безработным пособие по безработице будет назначено **в минимальном размере**.

С июля 2020 г. пособие по безработице будет рассчитываться **по ранее** утвержденной методике.

В Момском районе максимальный размер пособия по безработице составляет 19 408 рублей, минимальный – 2 400.

Как подать заявление на получение пособия по безработице в упрощенном порядке? Для ввода данных необходимы следующие документы:

1. Паспорт.
2. Документы об образовании.
3. Банковские реквизиты.
4. Трудовая книжка.
5. ИНН, СНИЛС.

Заявление подается через портал «Работа в России» (trudvsem.ru):

– Вход в личный кабинет осуществляется через портал государственных услуг (ЕСИА). Если у гражданина нет регистрации в портале Госуслуг, то необходимо следовать инструкциям.

– Кликнуть «подать заявление».

– Оформить пособие по безработице.

– В строке «Резюме» создать свое резюме.

– Заполнить все обязательные поля.

Получить подробную инструкцию по регистрации можно на Интерактивном портале Центра занятости населения Республики Саха (Якутия) в разделе «Вопрос-ответ», перейдя по следующей ссылке: работавякутии.рф/questionresponse/index.

Телефон «горячей линии» представительства «Центр занятости населения Момского района»: 8 41150 2-18-63.

ГКУ ЦЗН Момского района.

Закон и мы**До конца года минимальный размер пособия по временной нетрудоспособности исчисляется исходя из МРОТ**

С 1 апреля 2020 г. вступил в силу Федеральный закон от 01.04.2020 г. № 104-ФЗ, в соответствии с которым установлен особый порядок исчисления пособий за периоды нетрудоспособности с 1 апреля по 31 декабря 2020 года.

Так, если пособие по временной нетрудоспособности, исчисленное в соответствии с положениями Федерального закона от 29.12.2006 г. № 255-ФЗ «Об обязательном социальном страховании на случай временной нетрудоспособности и в связи с материнством», в расчете за полный календарный месяц ниже минимального размера оплаты труда, установленного

федеральным законом, пособие по временной нетрудоспособности должно выплачиваться застрахованному лицу в размере, исчисляемом исходя из минимального размера оплаты труда, в расчете за полный календарный месяц.

В случаях, когда застрахованное лицо на момент наступления страхового случая работает на условиях неполного рабочего времени (неполной рабочей недели, неполного рабочего дня), размер пособия по временной нетрудоспособности, исчисленного исходя из минимального размера оплаты труда, определяется пропорционально продолжительности рабочего времени застрахованного лица.

Напомним, минимальный размер оплаты труда без учета районного коэффициента с 1 января 2020 г. составляет 12 130 рублей в месяц (Федеральный закон от 19.06.2000 г. № 82-ФЗ «О минимальном размере оплаты труда»).

При этом, Федеральным законом от 1 апреля 2020 г. № 104-ФЗ предусмотрено, что в районах и местностях, в которых в установленном порядке применяются районные коэффициенты к заработной плате, минимальный размер оплаты труда для исчисления пособия по временной нетрудоспособности определяется с учетом этих коэффициентов.

А. А. НИКОЛАЕВ,
заместитель прокурора района,
юрист 2 класса.

Үерэхтээһин**ВАДИМ КЫАЙБЫТ**

Ааспыт сыллаахха Муома алын сүһүөх оскуолатын үөрэнээччитэ Вадим Егоров «Чугуновской аабыыга» кыттан кыайылаах буолбутун туһунан «Индибир уоттарыгар» суруйан турабын. Онно Вадим күн-дьыл уларыытын сыл устата кэтээн көрбүтүн, онно туох уларыыты буолбутун болдох бэлиэлэринэн туттан күннүгүн толорбутун кэспээбитэ. Кини төһө да күн, сыл аайы айылҕа уларыытын көрө үөрэнэрбит, туох эрэ уратылаах, сонуннаах буоларын билиһинэрбитэ. Оттон кылааһын салайааччыта Майя Григорьевна Местникова: «Хас биридди оҕо тус-туһунан күннүктээх буолан, бэйэ-бэйэлэриттэн уратылаһаллар. Холобур, тураах, кус, чыгычаах кэлиитин, үөн-көйүүр тиллиитин сорох оҕолор урут көрүүхтэрин, истихтэрин сөп. От-мас тыллытын, ньургуһун тахсытын ким төрөппүтүн кытта тыаҕа тахсар, ол урут бэлиэтин

көрүүн сөп. Онон төрөппүт оҕотун кытта биригэ үлэлэхэр», – диин быһааран кэспээбитэ.

Вадим ийэтэ Антонина Александровна Егорова: «Биһиги оҕолорбутун күн-дьыл, айылҕа туругун кэтээн көрөллөрүн биһирибит уонна өйүүбүт, ол иһин оҕолорбутун кытта айылҕа тахсабыт, туох уларыыты буолбутун билэбит, күннүк толорулуутун ирдиибит, айылҕа сахалыы-нууччалыы терминнэрин оҕолорбутугар үөрэтэбит», – диин быһаарбыта.

Соторутааҕыта Вадим Өрөспүүбүлүкэҕэ баран бастаабытын туһунан үөрүүлээх сонун кэллэ. Ону туоһулуур манньк докумуоннаах:

Конкурс среди учащихся «Наблюдение за природой-2019»

Диплом победителя в номинации «Систематическое заполнение дневника» среди младшей группы в III зоне улусов Республики Саха (Якутия) награждается Вадим ЕГОРОВ, ученик 2 «а» класса МБОУ «Момская начальная школа» МО «Момский улус», руководитель М. Г. Местникова.

Министр образования и науки РС (Я) В. А. Егоров.

Министр экологии, природопользования и лесного хозяйства РС (Я) С. М. Афанасьев.

г. Якутск. Февраль, 2020 г.

Григорий ФЕДОТОВ.

Маны таһынан кылааһын салайааччытыгар М. Г. Местниковаҕа, Муома начаалынай оскуолатын педагогар В.А. Фазульяноваҕа кыайылаахы бэлэмнээһин иһин эмиэ икки миниистир илии баттааһыннаах сертификаттары аҕалбыт. Өссө Вадим ийэлээх аҕатыгар – Антонина Александровнаҕа, аҕатыгар Петр Романовичка бырайыак автордара Маргарита, Александр Герасимовтар дириг ис хоһоонноох махтал суругу ыһпыттар.

Мин санаабар, дьохун кыайы! Бу суруйа олон, Муомаҕа хаста да кэлэ сылдыбыт академик, тыа хаһаайыстыбатын билимин доктор А. В. Чугунов этиигин санаан кэлэтин: «Оҕо төрөөбүт алааһын үөрэтиэхтээх, таптыахтаах, оччобуна оҕо алааһыгар төннөн кэлиэхтээх, дойду патриота буолуохтаах. Өскөтүн биһиги аспирантураҕа үөрэнэ сылдьан научнай ыстатыйаны суруйар буоллахпытына, билигин оҕо начаалынай кылаастан саҕалаан научнай ыстатыйаны суруйар буолла», – диибитэ. Онон Вадим маннайгы кылаастан саҕалаан билимнэ сыстан үлэлээн эрэрбиттэн үөрэ санаатым. Кини научнай-чинчийэр үлэтин бырахпакка, салгыы үлэлэтэбинэ, хойутун-хойут билим улахан үлэһитэ тахсын сөп.

Улуу Кыайыны күнүн көрсө**КЫАЙЫНЫ УҤАНСЫБЫТ ВЕТЕРАННАРБЫТЫГАР**

Улуу Кыайыны 75 өрөгөйдөөх сыла күнтэн күн чугаһаан иһэр. Ханньк да уустук балаһыанһа турдар, бу бырааһынньык барыбытын өрүү долгутар, үөрдэр, кынаттыыр, харах уулаах бэлиэтэнэр. Бу күннэргэ биһиги оройуоммутугар Улуу Кыайыны үбүлүөйүн көрсө сэриин уоттаах сылларыгар оҕо, эдэр саас диини билбэккэ үлэ үөһүгэр сылдыбыт,

кыайыны уҤансыбыт тыыл ветераннарыгар "Здесь живет ветеран" диин акция ыгытыла турар.

Муус устар 28-30 күннэригэр оройуон баһылыга И.П. Павлов, ыччат салаатын сүрүнүүр специалиһа Л.С. Слепцова, ветераннар сэбиэттэрин председателэ Е.И. Слепцова, социальнай харалта салайааччыта П.С. Федоров Хонуу бөһүөлөгэр олорор тыыл ветераннарыгар Л.Г. Слепцоваҕа, М.Р. Старковаҕа, Е.Е. Старостинаҕа, Д.И. Слепцоваҕа, А.А. Сивцеваҕа, М.Ф. Старковаҕа, Е.Н. Боковаҕа, И.С. Старковка, Е.И. Соркомоваҕа дьиэлэригэр сылдьан олбуордарын таһыгар "Здесь живет ветеран" диин суруктаах табличканы ыйаатылар. Манньк табличкалар тыыл ветераннарыгар Улахан Чыыстайга Х.Е. Аргуноваҕа, Буор Сыһыыга А.Ф. Слепцоваҕа ыгытылыннылар. Дьокуускайга олорор ветераннарга Н.Н. Макароваҕа, В.А. Павловаҕа, П.Н. Петроваҕа тиксэрилиннилэр.

Тыыл ветераннарыгар үөрүүлээх быһыы-майгы ортотугар РФ Президенин В.В. Путин уонна СР Ил Дарханын А.С.

Николаев ааттарыттан мэтээллэр туттарылыннылар. Итини таһынан самовар бэлэх бэрилиннэ.

Бу "Здесь живет ветеран" акцияны республика үрдүнэн СР Ыччат дьыалатыгар министерствота тэрийэн ыгар. Муома оройуонуттан билигин 14 тыыл ветерана баар.

Т. СЛЕПЦОВА.

Мин икки тыһыынча сылтан Дьокуускай–Хонуу суолунан сылдыбатах буолан, туох уларыйыы тахсыбытын көрөөрү, дьонно олорсон дойдубар кэллим. Сөбүмэр уларыйыыны көрдүм. Куораттан Уус-Ньараба диэри ханнык баҕарар массыына иннигэһэ суох сайын-кыһын сылдыар эбит. Илэ

харахпынан көрбүт курдук сананым. Оччотооҕу оноһуута суох Индибир эбэ уорҕатыгар тонмут, тарынна буккуллубут, бытарҕан тымныыга эттэринэн

харахпынан көрөн кэллим. Былыр 60-70-ус сыллар суоллара өйгөр да хаалбат. Кутталбытыттан баттахпыт турар «Заячя петля», «Черный прижим», «Ольчанский» перевалларыбытын билбэккэ да аастыбыт.

Ол иһэн биригэ алтыһан үлэлэбит табаарыстарбын ахтан-санаан аастым. Суолга «аччыгы аһатар, тонмуту ириэрэр, сылайыты хоннорор» Муома оройуонун бастын, хорсун, сытыы үлээннээхтэрбин

сэмсэлэммит уолаттарбыт: Фазульнов Игорь, Хабаров Владимир (норуокка Киркоров), Жирков Константин (табаарыстарыгар үүт-үкчү хос ааты биэртэлиир, күлүүлээх кэпсээннээх, сытыы тыллаах анекдотист талааннаах), Слепцов Афанасий (Куобах Оппуонья), Тимофеев Владимир, Алехин Виктор билигин биһиги кэккэбитигэр суохтар. Слепцов Валентин (Указка), Герасимов Платон, Черов Аммос Иванович, Жирков Николай (Мужик), Ефимов Прокопий,

Хабаров Эдуард, Соркомов Семен (Уһун Сенчик), о. д. а. олоххо тэннэ хаамсаллар.

«Арктика суоллара» тэрилтэ эдэр директора К. К. Терешкин дьонун сөпкө аттаран сүрдээҕин үлэлэтэр эбит. Ити бэйэлээх кэтит суолу таһаарарга хайдахтаах курдук муустаах хаары астарыах диттэххэ, кыһынны кылгас күн, тымныы оройугар дэлэ буолбатах, ону сыаналыыр киһи сыаналыыр. Аны бу суолбут уһуна – Улахан Чыыстай суолун кытта аабыстааха, тыһыынча километртан быдан тахса, омунаатаахха, мантан Дьокуускайга диэри астарыахха наада. Бу аҕыйах киһилээх тэрилтэбэ улахан үлэ. Аны урут сору көрдөрөр Тыаллаах тахсытын иннигэһэ суох 40-60 тонналаах КамАЗтар холкудук тахсар буолбуттар.

Суол-иис – олох сайдытыгар, оройуон экономикага сайдытыгар туттаах салаа, ону улус салалтата өйдүүрү, өйүүрү чахчы. Сыл айы Индибир эбэбит массыына сырытын хааччатыр. Ону туоратар сылтан Төбүлэхтэн сиринэн Тихон үрэх баһынан өбүгэ аартыгынан суолу онорууну үс оройуон туруорсара наада курдук.

Н. Г. ХАБАРОВ,
РФ Главгостехнадзорун
бочуоттаах инспектора.

Хаартыска Сергей Соркомов
архыыбыттан ылылынна.

В администрации района

Извещение о предоставлении в аренду земельного участка

В соответствии со ст. 39.18 Земельного кодекса РФ МО «Момский район» информирует о возможном предоставлении в аренду следующего земельного участка:

– Земельный участок из земель населенных пунктов, с разрешенным использованием: для ведения личного подсобного хозяйства, находящийся по адресу: Республика Саха (Якутия), Момский район, с. Сасыр, Кадастровый №14:17:050001:695, 1010 кв.м.

В течение 30 дней со дня публикации заинтересованные граждане вправе обратиться с заявлением о намерении участвовать в аукционе по продаже права на заключение договора аренды земельного участка.

Заявления подаются по адресу: Республика Саха (Якутия), Момский район, с. Хонуу, ул. Молодежная, д. 39, кабинет 6. В заявлении необходимо указать: фамилию, имя, отчество, место жительства заявителя и реквизиты документа, удостоверяющего личность заявителя. Дата окончания срока подачи заявлений 1 месяц с момента публикации.

Получить более подробную информацию можно по адресу: Республика Саха (Якутия), Момский район, с. Хонуу, ул. Молодежная, д. 39, кабинет 6. с 9-00 до 18-00, перерыв с 12-30 до 14-00.

И. П. ПАВЛОВ, глава МО «Момский район».

Айылба көстүүтэ

Х А Л А Н

«Сааскы халаан ууга өрөспүүбүлүкэ 24 улуугу барыта 133 нэһилиэнньэлээх пууну хаарыйыан сөп. Онно барыта 47 тыһыынча кэрингэ киһи олорор» диэн ТАСС-ка МЧС пресс-сулууспата кэпсээбит.

МЧС исписэлиистэрэ Саха сиригэр 53 сиргэ муус харыан сөп диэн сылыктыыллар. Онон сибээстээн, Өлүөнэбэ, Халымаба, Аладагна, Аммаба, Нүүнэбэ уонна Токоҕо мууһу хараардыахтара уонна эрбиэхтэрэ. «Былаан быһыытынан, бүгүммү туругунан, 70 учаастакка муус 89%-нын хараартыбыт. Барыта 41 килэмистир усталаах мууһу эрбэтибит», – дииллэр биедэмистибэбэ.

Итини сэргэ хас даҕаны сиргэ мууһу дэлби тэптэриэхтэрэ, 24 тонна дэлби тэптэрэр бэссэстибэни хаһааммыттар.

«Кыымтан».

Афанасий Николаевич Хабаров 1924 с. олунньу 8 күнүгэр Индибир нэһилиэгэр дыаданы дьизэ кэргэнигэр иккис оҕонон төрөөбүтэ. Кини убайдаах, икки бырааттаах уонна балтылаах этэ. Оскуолаҕа 10 сааһыгар үөрэнэ киирбитэ.

ААТТАРА ААТТАНА ТУРДУН

Төрөппүттэрэ Хонууга олордон үөрэттэрэллэрэ ыарахаттардаах этэ. Онон Оппуонньа түөрт эрэ кылааһынан үөрэнэн бүппүтэ. Оскуолаттан уурайан баран Сталин аатынан холкуоска чилиэнинэн киирэн араас үлэлэргэ үлэлээн буспуга-хаппыта.

Алдьархайдаах сэрии ыар сылларыгар холкуоска сылгыһытынан үлэлээбитэ. Оччолорго хас биридни кулун, сылгы өлөрө-сүтэрэ улахан эппиэттээх этэ. Адьырҕа кыыл да элбэҕэ. Ону барытын туоруурга уопуттаах сылгыһыттары кытта сүбэлэһэн дыыл ханнык кэмигэр ханна илдээн сайылалары, кыстатары бары сүбэһэн быһаарсаллара.

Афанасий Николаевич олоҕор элбэх ыарахаттары көрсүбүтэ. Ол курдук

бастагы кэргэнэ ыалдьан өлбүтүн кэннэ иккиһин кэргэннэммитэ. Ити 1957 сыллаахха этэ. Иккис кэргэнэ Александра Федотовналыын үс кыыс, бири уол оҕоломмуттара. Онтон уола оһолго түбэһэн, улахан кыыһа ыалдьан эдэр саастарыгар олохтон туораабыттара. Ол да ыар охсуулартан Афанасий үлэттэн илиитин араарбатаҕа.

Афанасий Николаевич эдэр сылдьан оччотооҕу үөрэхтээх киһи аҕыйаар Сталин аатынан холкуоска суотчутунан, оччотооҕу «Туругурдуу» холкуоска Орто Дойдуга сельсэбиэт сэкирэтээринэн, Суон Тииккэ ферма сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. Кэлин 70-ус сыллартан бизнсийэҕэ тахсан баран да сылгыһыттаабыта. 1973-1975 с.с. оройуон социалистическай куоталаһытыгар сылгыны 100% тыыннаах иитэн, төрүөбү 98,6% ылан «За успехи в народном хозяйстве СССР» диян үрүн көмүс мэтээлинэн наҕараадаламмыта. Кини сымыйаны-көлдүүнү сөбүлээбэтэ. Дьону кэнниттэн санарбакка сирэйгэ этэрин, хаһан баҕарар кырдыгы өрө тутарын сөбүлүүрү. Элбэх саната суох эрэри, олус дьээбэлээх этэ. Бэйэтэ сылдыбыт сырыыларын көрүдүөс кэпсээн оноустору. Дьону-

сэргэни күллэртиирэ, дьээбэлиирэ. Кини иллэн кэмигэр бэйэтигэр дьизэ туттубута уонна доҕотторугар, табаарыстарыгар куруук үөрэ-көтө көмөлөһө сылдьара. Иллэн кэмигэр балыктыырын, бултугурун, дьонун кытта айылҕаҕа сылдьан сынньанарын сөбүлүүрү. Александралаах Афанасий үрдүк ситиһиилээх үлэлэрин тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин, сүөсүһүттэр оройуоннааҕы, өрөспүүбүлүкэтээҕи куоталаһыыларын кыайыылаахтарын сибидиэтэлистибэлэрэ, бэлиэлэрэ, мэтээллэрэ туоһулуулара. Кинилэр төрөөбүт оройуонна сайдарын туһугар туох-баар сатабылларын күүстэрин-уохтарын барытын уурбуттара. Сарсыарда эрдэттэн түүн хойукка диэри үлэлиллэрэ, үлэлэрин кэнниттэн сынньана олороллорун хаһан да көрбөт этитбит. Иккиэн үлэҕэ ситиһиилэрин иһин утуу-субуу Улуу Москубаҕа НХСБ-ҕа баран сынньанан кэлбиттэрэ да элбэҕи кэрэһэлиир. Улуу Кыайыы 75 сылын көрсө кинилэр оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ кизн тутта ахталлар, саныылар, олохторун салгыылар.

Николай СОПКОВ.

Буор Сыһыы.

ТЫЫЛГА ДА СЭРИИГЭ КУРДУГА

Аан дойдуну аймаабыт Аҕа дойду Улуу сэриитэ (1941-1945 с.с.) Саха сиригэр олохтоохторугар эмиэ улахан охсууну уонна саха омука генофондугар чулуу дьоннор уоттаах сэриигэ барбыттара нэһилиэнньэ ахсаана сайдытыгар умнуллубат алдьархайы онорбута. Уопсайа, сэрии сылларыгар 62091 киһи Саха сириттэн сэриигэ барбыттара. 418 дыахталлар, кыргыттар эмиэ саа тутан кыргыһыыга ынырыллыбыттара. 200 эдэр кыргыттар тыылга ыарахан үлэҕэ, чох хостуур шахталарга эр дьоннору солбууан хаалбыттара.

Уот кураан үс сылы быһа саха дьонун өлүүгэ тиэрдэн, аччыктааннар 142800 киһи суорума суоламмыттара. анардас бири оройуонтан Чурапчыттан 4988 холкуостаахтар Булуҥна, Кэбээйигэ балык булдугар дьон барбыттара уонна, холобур, бири сиргэ, Кэбээйигэ, 1747 киһи аччыктаан, ыалдьан өлбүттэрэ. Маны таһынан сыылкаҕа кэлбит депортированнай 19645 дьоннор кэлэн, ол иһигэр эстонецтар, финнэр, поляктар,

литовецтар, латыштар, нууччалар, немецтэр уо. д. а. национальнастар эрэйимуну көрбүттэрэ умнуллуу суохтаах.

ССРС бу уоттаах сэриигэ 26456000 киһини сүтэрбитэ. Фашистар 1710 куораттары, бөһүөлөктэри, 70 тыһ. дэриэбинэлэри, 98 тыһ. холкуостары, 1876 тыһ. сопхуостары, 32 тыһ. промышленнай объектары сир үрдүттэн мэлиппиттэрэ. Саха сирэ 1942 сылтан Сталинскай трасса «АлСиб» перегоннуур байыаннай трасса килбэйэр киинэ буолан, улахан эппиэттээх үлэҕэ тиксибитэ.

Саха сиригэр дьонно эт, арыы, түүлээх соботуопкатын, бурдук туораабын үүннэри курдук эппиэттээх үлэҕэ туруммуттара. Суостаах ыарахан нолуоктар уонна тыа сиригэр аһылыгын хомуйуу кытаанах байыаннай сокуон киирэн, бар дьоммут улахан кыһалҕаҕа сылдыбыттара. Ити курдук Баренцово муораттан Чернай муораҕа диэри кутаа уотунан кытыастан бар дьону мэниэстибит сэрии биһиги планетабытыгар өтөр оспот бааһы, дьоннор сүрэхтэригэр умнуллубат ыарыыны

хаалларбыта.

Муома сиригэр үлэһиттэрэ оборона фондугар 2 мөл. 15,4 тыһыынчалаах көмөнү киллэрбиттэрэ. Үлэлэрин харчытыттан 559 тыһ. солк., 1 мөл. 289 тыһ. солк. заемна сурутан көмө киллэрбиттэрэ. Маны таһынан үрүн, кыһыл, алтан оноһуктары хомуйан, саллааттарга түүлээх итии таһас хомуйан тигэн Кыһыл Аармыйаҕа көмө онорбуттара. Муома 341 бастын үлэһит Сталин төбөлөөх мэтээлинэн наҕараадаламмыттара.

Ити курдук тыылга да сэриигэ курдук кытаанах олоххо биһиги ийэлэрбит, аҕаларбыт, эһэлэрбит, эбэлэрбит үлэлэрэ умнуллуу суохтаах. Онон билинни көлүөнэ өрүү суруйан, ахтан оройуон историятын сырдатыхтара дьон эрэнэбит.

Л. Г. СТЕПАНОВА.

**Аабааччылар
истиилэригэр!**

Хаһыат кэлэр нүөмэрэ б. дь. ыам
ыйын 9 күнүгэр тахсыаҕа.

Редакция.

Экологический надзор предупреждает В Якутии возобновятся проведение патрульно-рейдовых мероприятий по пожарной безопасности в лесах

Отметим, что с введением режима повышенной готовности на всей территории Республики Саха (Якутия), государственные инспектора Министерства экологии, природопользования и лесного хозяйства РС(Я) уполномочены составлять протокола об административном правонарушении, предусмотренных статьей 20.6.1. КоАП РФ в пределах своей компетенции, в том числе при осуществлении государственного лесного надзора (лесной охраны) и федерального государственного пожарного надзора в лесах, федерального государственного охотничьего надзора, надзора на территории особо охраняемых природных территорий, при осуществлении охраны водных объектов.

Данная статья введена федеральным законом 99-ФЗ от 01.04.2020 года и при невыполнении правил поведения при введении режима повышенной готовности на территории, влечет предупреждение или наложение административного штрафа – от десяти тысяч до пятидесяти тысяч рублей; на лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность без образования юридического лица – от тридцати тысяч до пятидесяти тысяч рублей; на юридических лиц – от ста тысяч до трехсот тысяч рублей.

Таким образом, Минэкологии Якутии вправе составить протокола об административных правонарушениях по соблюдению обязательных для исполнения гражданами и организациями правил поведения при введении режима повышенной готовности, в части запрета гражданами покидать места проживания, и ограничения их пребывания в лесах, водоохраных зонах, особо охраняемых природных территориях.

Правила поведения, обязательных для исполнения гражданами и организациями, при введении режима повышенной готовности или чрезвычайной ситуации, утверждены Постановлением Правительства Российской Федерации от 02.04.2020 г. № 417.

Минэкологии Якутии просит всех якутян строго соблюдать режим самоизоляции и воздержаться от посещения лесов.

Момская инспекция ГЭН.

Служба «01» предупреждает Пожарная безопасность в весенний период

Ежегодно в весенний период все силы общественных формирований, организаций, заинтересованных в пожарной безопасности, направлены на проведение мероприятий по профилактике пожаров, предупреждение травматизма и гибели людей при пожарах.

Весна считается самым пожароопасным сезоном, когда только сошел снег, осталась прошлогодняя сухая трава, а зеленая еще не выросла. В этот период пожар может возникнуть из-за любой оплошности, из-за брошенного непотушенного окурка, из-за битого стекла, нагретого солнцем, из-за специального выжигания сухой травы и бесконтрольного сжигания мусора при уборке территорий!

Чтобы не допустить пожара, необходимо соблюдать меры предосторожности:

– Убирая территорию, не сжигайте мусор вблизи строений, расстояние между строениями и сжигаемым мусором должно быть не менее 50 м, сжигая мусор необходимо следить за горением до полного прекращения огня. В сухую и ветреную погоду сжигать мусор запрещается законом;

– Не поджигайте сухую траву, она очень быстро горит, а раздуваемый ветром огонь быстро распространяется и может перекинуться на близлежащие деревья и строения, вы не сможете быстро ликвидировать загорание;

– Не загромождайте проезды и противопожарные разрывы между зданиями строительными и другими горючими материалами, это воспрепятствует проезду пожарной техники.

В частных домах мусор, который невозможно как-либо использовать, следует собрать в контейнер и увезти на специально оборудованную мусорную площадку, а около дома на весь весенний и летний период необходимо обеспечить наличие первичных средств тушения пожара (бочка с водой объемом не менее 200 литров, ведро, ящик с песком, лопаты и багры).

Если около вашего дома горит мусор или сухая трава, попробуйте потушить огонь самостоятельно, забив его ветками, засыпав землей, залив водой.

При обнаружении возгорания немедленно сообщите в пожарную охрану по телефону «101» или «112», точно назвав адрес места происшествия.

Д. М. СЛЕПЦОВ, главный государственный инспектор по пожарному надзору Момского района Главного управления МЧС России по Республике Саха (Якутия).

М. И. СТАРКОВА, инструктор по противопожарной профилактике 22-го Отряда государственной противопожарной службы РС (Я) по МО «Момский район».

Закон и мы Установлена уголовная ответственность за уничтожение памятников защитникам Отечества

Федеральным законом от 07.04.2020 г. № 112-ФЗ внесены изменения в Уголовный кодекс Российской Федерации, которыми установлена уголовная ответственность за уничтожение или повреждение воинских захоронений и памятников защитникам Отечества.

Уголовный кодекс Российской Федерации дополняется статьей 243.4, устанавливающей уголовную ответственность за уничтожение либо повреждение расположенных на территории Российской Федерации или за её пределами воинских захоронений, а также памятников, стел, обелисков, других мемориальных сооружений или объектов, увековечивающих память погибших при защите Отечества или его интересов либо посвящённых дням воинской славы России (в том числе мемориальных музеев или памятных знаков на местах боевых действий), а равно памятников, других мемориальных сооружений или объектов, посвящённых лицам, защищавшим Отечество или его интересы, в целях причинения ущерба историко-культурному значению таких объектов.

За совершение указанных действий предусмотрено наказание в виде штрафа до 3 млн. рублей, либо принудительные работы на срок до 3 лет, либо лишение свободы на тот же срок.

**А. А. НИКОЛАЕВ,
заместитель прокурора района,
юрист 2 класса.**

МАХТАНАБЫТ

Күндү биир дойдулаахтарбытыгар, «Кэнчээри» дьааһыла-сад, Муома орто оскуолатын кэлэктииптэригэр тохсунньу 31 күнүгэр оҕобор, балтыбытыгар, эдьийбитигэр «Үтүөнү онор» аһымал кэнсиэр, дьаарбанка тэрийэн ыппыттарыгар, онно кыттыбыт дьонно баҕа махталбытын тиэрдэбит.

Кэнсиэргэ киирбит үп улахан көмө буолла.

Бука барыгытыгар улахан махтал буоллун.

К э л э н и н э р М а а й
бырааһынныктарынан истин ник
эбүрдэлибит. Эһиэхэ дьолу, кытаанах
доруобуйаны, этэннэ буолууну
баҕарабыт.

**С. К. Петрова,
книги дьиз кэргэнэ.**

Из-за коронавируса учебные заведения закрываются на карантин, компании переводят сотрудников на удалённую работу, отменяются массовые мероприятия. Если вы привыкли проводить почти всё время вне дома, изоляция наверняка покажется вам пыткой. Но это ощущение можно смягчить, если сделать жильё более комфортным. Рассказываем, что можно сделать, чтобы переждать эпидемию в приятных условиях.

1. Обустроить рабочее место

Если вас перевели на удалёнку, а дома нет рабочего места, сосредоточиться сложно: и настрой не тот, и спина ноет от целого дня на диване.

Минимальный набор для домашнего офиса – стол, рабочее кресло и настольная лампа. Выберите светлое место в квартире, но не прямо напротив окна, чтобы солнечные лучи не засвечивали экран. Хорошо, если рядом есть розетка, чтобы заряжать ноутбук и телефон. Если нет, позаботьтесь об удлинителе.

Если не хочется покупать стол и офисное кресло, воспользуйтесь тем, что уже есть. Поставьте лампу на обеденный стол и принесите диванную подушку из гостиной, чтобы сделать кухонный стул удобнее. Если у вас есть глубокий и не слишком высокий подоконник, можно использовать его в качестве стола. Купите подставку под ноутбук, чтобы работать на диване или в кровати.

2. Провести генеральную уборку

Шторы, ковры и текстильные обивки накапливают пыль. После уборки дома станет легче дышать в чистом доме легче дышится. Поэтому я советую провести генеральную уборку: помыть окна, постирать шторы, почистить ковры и диваны, разобрать содержимое шкафов и выбросить лишнее. В воздухе станет меньше пыли, а на полках появится свободное место.

3. Заняться мелким ремонтом

Капающие краны увеличивают счета за воду и просто раздражают. Бывает, что в доме есть мелкие неполадки, до которых не доходят руки. Карантин – отличный повод их исправить: починить капающий кран, подтянуть дверцы кухонных шкафов, смазать дверные петли, замаскировать царапины на ламинате. Так в доме станет меньше источников раздражения.

4. Оптимизировать хранение

Стильное решение для хранения книг и ежедневника. Хорошо, когда точно знаешь, где искать батарейки, щётку для обуви или набор для шитья. Так бывает, если в доме грамотно организовано хранение и вещи лежат на своих местах.

Начните с расфасовки выбросьте вещи, которые вам не нравятся и редко бывают нужны. Оставшиеся разделите на категории в зависимости от ситуаций, в которых они используются. Те, что нужны редко, уберите подальше, а самые «популярные» оставьте под рукой. Найдите вещам места, на которые их удобно возвращать. Так выше вероятность, что порядок сохранится надолго.

#Стопкоронавирус

ЧЕМ ЗАНЯТЬСЯ ВО ВРЕМЯ КАРАНТИНА?

Хотите сделать дом ещё удобнее – составьте комплекты вещей для разных случаев. Часто проводите вечеринки с коктейлями – поместите на поднос бокалы, шейкер, салфетки. Трепетно относитесь к обуви – соберите коробки средства по уходу и аксессуары к ним для разных пар.

5. Организовать домашнюю библиотеку

Для домашней библиотеки нужны пара стеллажей и, конечно, книги. Если хочется уделять больше времени чтению, карантин – подходящая возможность. А домашняя библиотека поможет организовать книги и украсит интерьер.

Чтобы оформить библиотеку, вам понадобится стеллаж или шкаф-витрина. Второй вариант лучше: книги в закрытом шкафу меньше пылятся.

Расставьте издания по высоте, цветам обложек, авторам или жанрам. Не заполняйте полки битком: могут не выдержать. Свободные места займите фотографиями в рамках, шкатулками, статуэтками, небольшими искусственными растениями.

6. Создать уголки для отдыха

Подумайте, как вам нравится проводить время дома, и организуйте зоны для любимых занятий. Оборудуйте мастерскую, место для чтения или настольных игр. Поставьте стол и стулья на балконе, чтобы любоваться рассветами и закатами в удобной обстановке.

7. Переставить мебель

Благодаря перестановке маленькая комната может стать гораздо удобнее. Если вы часто бьёте мизинцем о шкаф или вынуждены каждый вечер тянуться за книгой к тумбочке у другой стороны кровати, подумайте о перестановке.

Только не бросайтесь сразу перетаскивать тяжёлую мебель вроде дивана, кровати или шкафа. Сначала измерьте предметы рулеткой и прикиньте, как они встанут на новом месте. Если не хотите полагаться на глазомер, расчертите пространство малярным скотчем: он не слишком липкий, поэтому легко снимается и не портит отделку.

8. Выделить место для занятий спортом

Для утренней зарядки или йоги достаточно коврика и свободного участка пола. Люди, которые переходят на удалённую работу, меньше двигаются: им не нужно идти к остановке или парковке, подниматься по лестницам, ходить по офису. Отсутствие активности сказывается на работоспособности, настроении и здоровье, поэтому имеет смысл выделить место для упражнений и купить базовый инвентарь.

Если планируете заниматься йогой или выполнять упражнения с собственным весом, хватит гимнастического коврика. Любите интенсивные тренировки – обзаведитесь гантелями, утяжелителями и лентами для фитнеса.

9. Озеленить дом

Если никогда не ухаживали за растениями, начните с небольших и неприхотливых. Растения очищают воздух и насыщают его кислородом. Подберите те, что нравятся по внешнему виду и подходят по свойствам, и закажите через интернет.

Комнатные растения обычно привозят в простых пластиковых горшках. Чтобы органично вписать зелень в интерьер, купите подходящие кашпо. Не забудьте о грунте и дренаже: они понадобятся, когда будете пересаживать растение.

Ещё один способ озеленить квартиру – расставить по дому букеты. Но он обойдётся дороже, а срезанные цветы простоят максимум пару недель.

10. Украсить интерьер своими руками

Интерьер выглядит обжитым, когда в нём есть детали, рассказывающие о хозяевах. Увлекаетесь рисованием – напишите пару картин и повесьте на стенах. Лепите из глины – поставьте самодельную керамику на видное место. Вяжете или шьёте – сделайте коврик, покрывало или чехлы на подушки. Так вы потратите свободное время с удовольствием и пользой.

11. Смотреть сериалы и кино

Самый очевидный вариант – пересмотреть, наконец, любимый сериал или посмотреть те фильмы, которые давно хотелось, но времени как-то не хватало. Заодно и пару серий какой-нибудь сомнительной премьеры, которую обсуждают в новостях. Самое время, учитывая, что многие онлайн-кинотеатры ввели бесплатную подписку на время вируса.

12. Попробовать себя в кулинарии

Первый канал даёт бесплатно посмотреть выпуски кулинарной передачи «Смак» с Иваном Ургантом. Попробуйте сделать блюда, которые вам уже давно хотелось приготовить. Не бойтесь экспериментировать.

13. Начать учить иностранные языки

Самоизоляция обучению языкам не помеха. Самостоятельно обучаться можно английскому, французскому или испанскому. Достаточно включить интернет, и смотреть обучающие уроки по языкам.

14. Почитайте интересные книги и журналы

Перечитайте свою домашнюю библиотеку. Газеты, книги и журналы отвлекут вас от тоски. Затяните себя в мир книг и воображения.

Вот примерно так можно проводить время с пользой. Или можете придумать свои методы времяпровождения. Не забудьте больше времени проводить с семьёй. И главное не бойтесь, будьте здоровы!

Павел ЕФИМОВ.
(Материал собран с интернета).

Литературнай муниук

М. Атласова

САНААМ СУҮМЭХТЭРЭ...

Көмүс күһүн
Көмнөбүн көтүттэ,
Күлүмнэс күммүт
Кытара кыыста,
Көтөр кынаттаах
Күөлгэ күөлэһийдэ,
Кэтэспит кэммит
Кэпсээннэ кириде.
* * *

Этэр тыл эгэлгэтэ
Энгилиннэ, эйээрде,
Санарар санаа саргыта
Ситимнээтэ, сэлэстэ,
Төрүт тыл түһүлгэтэ
Түөрүбэ түстэннэ,
Ийэ тыл илгэтэ
Иэйиилээхтик иһилиннэ.
* * *

Сулустар,
суолбут сүүрэннэрэ,
санаабыт сирдьиттэрэ,
айаммыт аргыстара,
ырабыт ыалдытара,
олохпун ойуулар.
Сулустар, сулустар
суоллаабы сурааһыннар...
* * *

Эппитим – эчки,
Санарбытым – саргы,
Туойбутум – туску,
Суруйбутум – сонун.

Кэпсээбитим – кэскил.
Ылсыбытым – ыра.
Санаабытым – соргу.
Оннук эрэ оноһууланнын,
Сити курдук
ситиһиилэннин,
Бэйэбэр бабарар бабам
Бүтэр, бүппэт бадахтаах...
Баалааман...
* * *

Үлэ – олобум уйгута,
Үлэ – дьылбам сирдьитэ,
Үлэ – дууһам туруга,
Үлэ – сүрүбүм суобаһа.
* * *

Таптыбын, төрөөбүт
дойдум
абылыр айылбатын,
Ахтабын, нэлэһийэ устар
дохсун
сүүрүктээх, киэн нэлэмэн
ньуурдаах Индибир эбэбин,
Абылатабын алаастарга
үүнэр
ача күөх отторум
дыргыл сыттарыгар,
Көчүйэбин күөх томторум
дьерэкээн сибэккилэрин
симэбэр,
Күүлэйдибин, оҕо сааһым
кыталыктаах кырдалыгар.

Цыпандина Саная,

7 кыл., Индибир орто оскуолата

АЙЫЛБАМ АБЫЛАНГА

Айылба түөрт кэмнэрин
Ахтабын, күтүэбин
аастахтарын айы:
Бытархай тоһуттар
кыһынын,
Манан хаар үллүктүү
түһэрин.
Оһуордаах ыйданалаах
түүннэрин,
Чабыл сулустаах халлаанын,
Дьүкээбил суһумнуур
күлүмүн.
Сандал саас кэлигин
Сылаас сырдык күннэрин,
Сиккиэр тыалынан илгийэн,
Хаар ууллуутун, чалбах
тахсытынын,
Халдыайыга ньургуннар
тыллалларын,
Көтөр-сүүрэр кэлэрин.
Куйаас сырлалган сайынын,

Арылыяр сиздэрэй
симэбин,
Кустуктаах дохсун ардабын,
Лүһүгүрүү дарбийар
этинин,
Күлүмүрдүү сандаарар
чабылбаны,
Көмүс сэбирдэх тэлээрэ
түһэрин.
Кэбиһиилээх томтоһор
отторун,
Күһүнгү балык устуутун,
Кус-хаас айанын,
Буспут дэлэгэй араас
отонун,
Айылбалыын алтыһар
дьонун.
Таптыбын төрөөбүт
дойдубун,
Таптыбын сирдээби олобу!

К. Айнадь

СТАЯ БЕЛЫХ ЛЕБЕДЕЙ

Над поселком нашим
Стая белых лебедей
Пролетела не таясь.
Песнь их слышна была,
Пока не скрылись
За горизонтом.

С каких земель вы
Летите знает только Бог.
Счастливой себя
Посчитала в этот миг,
Увидела я наяву
Прекрасных лебедей
На склоне лет...

«Не печальтесь ни о чем,
Все будет хорошо,

Как будто говорят.
Пусть каждый ждет
Только хорошего
И верит в чудо
И все исполнится в срок...
Летите, лебеди, до моря,
До желанного берега...
Осенью возвратитесь
До родных земель.

Кто поднимет на вас
Ружье свое, целясь,
Только нелюдь и никто...
«Были б крылья
Полетела бы с вами
В далекие края!».

«ТАПТЫБЫН» ДИЭТЭРГИН ЭРЭ...

(Ст. Дадаскиновтыы)

Е. Бокова тыллара, мелодията

«Таптыбын», – диэтэргин
эрэ,
Айар музам кириэх этэ.
Эн тускунан кэрэ ырыа
Айыам этэ, айыам этэ.

«Таптыбын», – диэтэргин
эрэ,
Эдэрбэр эргиллиэм этэ.
Эдэрдии мичээрэн эйиэхэ
Кэлиэм этэ, кэлиэм этэ.

«Таптыбын», – диэтэргин
эрэ,
Бар дьоммун-сэргэбин
үөрдэ
Мин туойуом дьибэрэһитэ,
Ыллыам этэ, ыллыам этэ.

«Таптыбын», – диэтэргин
эрэ,
Үөрүүбэр сүрүбүм эппэйэ,
Таптырбын килбиктик
сипсийэ
Этиэм этэ, этиэм этэ.

ЭЛЭТКЭН НӨЛТЭНЭТ НЭРИМДЭС

Горин төрдү биникэн
Хинтэки мямму гусэкрин,
Бэкэч төр-планета ойлан
Хиндук ай Буг ачча
бимнэн.

Элэткэн нөлтэнэт
нэридэс,
Индибир онрин
далрымдас,
Хочан далси хэт чусэмдэс,
Бэйду энгингэн бөримдэс.

Эр элэ балдынна буглаву

Би дьялбу хотытан хулабча.
Төгөми хиндулэ хопкыму
Гудьэйси төрэннэв
томгивча.

Адит нод торэнэт Мома –
Усилти бинитэн дэрэнни.
Хопкынги хэрэчэн нябча,
Кадарган итилан эмэбчэ.

Тар тадук бакуча төрэнги
Ядук-да одями хаганым,
Эчэч болгибта, гелбэтич
Аймыкань ханиддан
гэлэрым!

ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ НВК "САХА"

ПОНЕДЕЛЬНИК 04/05

06:00 - Чэйинг, биригэ ыллыабын!
06:15 - Автографы Победы 12+
06:45 - Онлайн-зарядка 12+
07:30 - Кэнсир 12+
09:30 - Тья ыччата 12+
10:15 - Фиксики 6+
10:30 - Мультфильмы 6+
10:45 - Чэйинг, биригэ ыллыабын!
11:00 - Брифинг 12+
11:15 - Талбан 12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
13:15 - Солдатские истории 12+
13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
13:45 - Актуальное интервью 12+
14:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Саха улуу бэргэнэ. Улуу Охлопков
15:00 - Новости 12+
15:15 - "Кырамыт кырдык" уус-
уран кинэ 12+
16:15 - Ким да умнуллубат, туох да
умнуллубат! 12+
16:45 - Золотой фонд ТВ 12+
17:30 - Солдатские истории 12+
17:45 - Сэри ханан да буолбатын! 6+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
18:30 - Айсблог 12+
18:45 - Актуальное интервью 12+
19:00 - Тимофей Сметанин 12+
19:45 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
20:30 - "Саха Сирэ" информационная
программа 12+
20:45 - Уоттаах холоругу уйбуттар 12+
21:30 - Сахалы киинэтэ көрүбүг
12+
23:15 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Саха улуу бэргэнэ. Улуу Охлопков
12+

ВТОРНИК 05/05

06:00 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
06:15 - Автографы Победы 12+
06:45 - Онлайн-зарядка 12+
07:30 - Кэнсир 12+
09:30 - Тья ыччата 12+
10:15 - Фиксики 6+
10:30 - Мультфильмы 6+
10:45 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
11:00 - Брифинг 12+
11:15 - Живые голоса войны 12+
11:45 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
13:15 - Солдатские истории 12+
13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
13:45 - Актуальное интервью 12+
14:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар 12+
15:00 - Новости 12+
15:15 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
"Биниги Сүөдэрбит" 12+
16:15 - Ким да умнуллубат, туох да
умнуллубат! 12+
16:45 - Золотой фонд ТВ 12+
17:30 - Солдатские истории 12+
17:45 - Кыайы ырыанньыга 12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Помните! Через века, через

года! Помните...12+
18:30 - Айсблог 12+
18:45 - Актуальное интервью 12+
19:00 - Сээн сирэ 12+
19:45 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - Уоттаах холоругу уйбуттар 12+
21:30 - Сахалы киинэтэ көрүбүг
12+
23:15 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар 12+

СРЕДА 06/05

06:00 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
06:15 - Онлайн-зарядка 12+
07:00 - Эрдэһиттэр 6+
09:00 - Дьыэбитигэр олорун! 12+
09:30 - Тья ыччата 12+
10:15 - Фиксики 6+
10:30 - Мультфильмы 6+
10:45 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
11:00 - Брифинг 12+
11:15 - Живые голоса войны 12+
11:45 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
13:15 - Солдатские истории 12+
13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
13:45 - Актуальное интервью 12+
14:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Тимир көлөнү муоһалаабыт Кыыс
Ньургун 12+
15:00 - Новости 12+
15:15 - "Сир ийэ билбэтин" уус-уран
кинэ 12+
16:15 - Ким да умнуллубат, туох да
умнуллубат! 12+
16:45 - Золотой фонд ТВ 12+
17:30 - Солдатские истории 12+
17:45 - Кыайы ырыанньыга 12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
18:30 - Айсблог 12+
18:45 - Актуальное интервью 12+
19:00 - Талбан 12+
19:45 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - Уоттаах холоругу уйбуттар 12+
21:30 - Сахалы киинэтэ көрүбүг
12+
23:00 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.

ЧЕТВЕРГ 07/05

06:00 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
06:15 - Онлайн-зарядка 12+
07:00 - Эрдэһиттэр 6+
09:00 - Дьыэбитигэр олорун! 12+
09:30 - Тья ыччата 12+
10:15 - Фиксики 6+
10:30 - Мультфильмы 6+
10:45 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
11:00 - Брифинг 12+
11:15 - Талбан 12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
13:15 - Солдатские истории 12+
13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+

13:45 - Актуальное интервью 12+
14:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Н.А.Кондаков 12+
15:00 - Новости 12+
15:15 - "Туолбатах андабар"
испэктээкил 12+
16:15 - Ким да умнуллубат, туох да
умнуллубат! 12+
16:45 - Охота и рыбалка в Якутии 12+
17:30 - Солдатские истории 12+
17:45 - Кыайы ырыанньыга 12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Что происходит? 12+
19:00 - Талбан 12+
19:45 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - Уоттаах холоругу уйбуттар 12+
21:30 - Сахалы киинэтэ көрүбүг
12+
23:50 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Н.А.Кондаков 12+

ПЯТНИЦА 08/05

06:00 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
06:15 - Онлайн-зарядка 12+
07:00 - Эрдэһиттэр 6+
09:00 - Дьыэбитигэр олорун! 12+
09:30 - Тья ыччата 12+
10:15 - Фиксики 6+
10:30 - Мультфильмы 6+
10:45 - Чэйинг, биригэ ыллыабын! 12+
11:00 - Брифинг 12+
11:15 - Талбан 12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
13:15 - Солдатские истории 12+
13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
13:45 - Актуальное интервью 12+
14:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар 12+
15:00 - Новости 12+
15:15 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Мин салаат этим 6+
16:15 - Охота и рыбалка в Якутии 12+
16:45 - Певец Великой Победы 12+
17:45 - Кыайы ырыанньыга 12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
18:30 - Айсблог 12+
18:45 - Актуальное интервью 12+
19:00 - Талбан 12+
19:45 - "Ааспыт ааспат амтана-2"
телесериал 12+
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - Свеча памяти 12+
21:45 - "Потомок" спектакль 12+
23:30 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
"Биниги Сүөдэрбит" 12+
02:00 - "Потомок" спектакль 12+
03:45 - Кэнсир 12+
04:15 - Документальные фильмы с
субтитрами 12+
05:00 - "От героев былых времен"
концерт 12+

СУББОТА 09/05

06:00 - Айхаллыабын Кыайы күнүн!
06:15 - Автографы Победы 12+
06:45 - Живые голоса войны 12+

07:45 - Майские встречи 12+
08:15 - Мой милый, если б не было
войны... 12+
09:15 - Истин илдьит 6+
09:45 - Хранители времени 12+
10:15 - "Журавли над Ильменем" уус-
уран кинэ 12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - Сүгүрүүбит ол улуу
сылларга...12+
13:30 - Новости 12+
15:15 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Өстөөх сүрэ тостууга 6+
15:00 - Новости 12+
15:15 - Штрихи к портрету. Донской
16:15 - Дойдум дыно 12+
16:45 - Оҕо уонна оубус күүһүнэн...
12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Истин илдьит 6+
18:45 - Дорога к отцу... 12+
19:15 - Сэри ханан да буолбатын! 6+
19:30 - Гала-концерт
республиканского конкурса-фестиваля
патриотической песни "Слава тебе,
Родина наша!" 12+
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - "Снайпер Саха" уус-уран
кинэ
22:30 - "От героев былых времен"
концерт 12+
23:30 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.

ВОСКРЕСЕНЬЕ 10/05

06:00 - Айхаллыабын Кыайы күнүн!
06:15 - Автографы Победы 12+
06:45 - Живые голоса войны 12+
07:45 - Кэл, олох, сэлэргэниэх 12+
08:45 - Полярная звезда. Во имя
Великой Победы 6+
09:15 - Истин илдьит 6+
09:45 - Хранители времени 12+
10:15 - Полярная звезда 12+
11:15 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Н.А.Кондаков 12+
12:00 - Новости 12+
12:15 - Кыайы-75 12+
12:30 - "Я вернусь..." музыкальный
спектакль 12+
13:30 - Новости 12+
13:45 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Маршал уонна саха салаата 6+
15:00 - Новости 12+
15:15 - Кэнсир 6+
16:15 - Ким да умнуллубат, туох да
умнуллубат! 12+
16:45 - Помните! Через века, через
года! Помните...12+
16:55 - Война в каждом из нас. По
дорогам Смоленщины 12+
17:30 - Моя Якутия 12+
18:00 - Новости 12+
18:15 - Истин илдьит 6+
18:45 - Две судьбы Севастопольской
весны 12+
19:15 - Сэри ханан да буолбатын! 6+
19:30 - Концерт Александра
Самсонова
20:30 - "Саха Сирэ"
20:45 - "Государственные дети" уус-
уран кинэ 12+
22:30 - Кэнсир 12+
00:00 - Новости 12+
00:15 - Тьыннаах дорҕоон 12+
01:00 - Улуу Кыайы 75 сылыгар.
Маршал уонна саха салаата 6

Эцэрдэлибит!

Күндү бииргэ үлэлиир коллегабыт **СЛЕПЦОВА Раиса Петровна** үөрүүлээх үбүлүйдээх күннүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Үгүс үтүө баҕа санааларын тэтимнээхтик салгыы толороргор, оргуйар олох үөһүгэр куруук манньк үөрэ-көтө, кэрэни кэрэхси этэннэ сылдыгар баҕарабыт.

Эйиэхэ, убаастабыллаах **Раиса Петровна**, чэгиэн доруобуйаны, баҕа санаа бастынн, үтүө санаа үтүмэнин аныбыт, дьоллоох оложу, бары кэрэни, үтүөнү ис сүрэхпиттэ баҕарабыт.

СӨ ОДЬКХ Муоматаабы филиалын кэлэктибэ.
***

Улахан Чыыстай нэһилиэтин социальной-экономической сайдытыгар төһүү күүһүн уурбут, өр сылларга таба салаата сайдарыгар үтүө суобастаахтык үлэлээбит **ХАБАРОВ Вячеслав Афанасьевич** 65 сааскын томточчу туолбут үбүлүгүнэн «Улахан Чыыстай национальной нэһилиэгэ» МТ, нэһилиэк депутаттарын Сэбиэтин ааттарыттан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Күн сиригэр баар бары кэрэни, чэгиэн доруобуйаны, үгүс үөрүүнү баҕарабыт, санаабыт санаан, баҕарбыт баҕан барыта санаа хоту туолан истин.

Эбэрдэни кытта Улахан Чыыстай национальной нэһилиэтин дьаһалтата.
***

Муома орто оскуоланын түмэлин аагыттан оскуоланы 1972 сыллааха бүтэрбит оройун историятын үйэтитэргэ утумнаахтык үлэлээр **Сергей Семенович СОРКОМОВЫ** олобун биир бэлиэ

түгэнинэн – 65 сааскын туоларгынан истинник эбэрдэлибит!

Эн күүстээх санаан, олоххо дьулурун, дьонно үтүө сыһыанын ытыктана, өрүү хайбаана туруохтун. Оҕолорун, сиэннэрин, чугас дьонун истин сыһыаннара, олоххо ситиһилээр санаабын көннүөртүн, үөрүүгүн үрдэттин!

***

«Индибир уоттара» хаһыат үлэһиттэрэ бастын көмөлөһөөччүбүтүн, сэдэх хаартыскаларынан биир дойдулаахтарын сырдатыга утумнаахтык үлэлээр, айар үлэнэн дьарыктанар ытыктабыллаах **СОРКОМОВ Сергей Семенович** 65 сааскынан истинник эбэрдэлибит!

Биһиэхэ көмөн иһин улахан махталбытын тиэрдэбит. Тус бэйэбэр кытаанах доруобуйаны, улахан дьэ кэргэннэр ситиһилэри баҕарабыт. Айар үлэн салҕанан истин, санаабытын саана, толкуйдаабытын туола турдун.

«Индибир уоттара» хаһыат редакцията.
***

Убаастыыр телемаастарбытын, айар куттаах суруйааччыбытын, оройун устуоруйатын кинигэтин таһаарсыбыт, Муоматаабы түмэлгэ Муома олобун быллыгытын сэдэх хаартыскаларынан байыппыт, киэргэппит киһибитин Баатабай Аҕа ууһун Махаабытыттан төрүттээх **СОРКОМОВ Сергей Семенович** кэрэ-бэлиэ үбүлүйдээх күннүнэн эбэрдэлибит!

Модун санаан булгуруйбатын, өссө да айымньыларын күн сири көрүүхтэрэ дин эрэнэбит! Эн санаан күүһүнэн, баайынан биһиэхэ холобур буолабын.

Сэри сылларын оҕолоро Л. Г. Степанова, А. С. Ушницкая, үөрэнээччин М. А. Третьяков.

Закон и мы

Изменения в законодательные акты Российской Федерации в сфере контроля за частной детективной и охранной деятельностью, а также за оборотом оружия

На основании постановления Правительства Российской Федерации от 3 апреля 2020 года № 440 «О продлении действия разрешений и иных особенностях в отношении разрешительной деятельности в 2020 году» действие лицензии на осуществление частной детективной (сысской) деятельности и частной охранной деятельности, сроки действия которых истекают (истекли) в период с 15 марта по 31 декабря 2020 г., действие продлевается на 12 месяцев.

* Разрешения на хранение, хранение и ношение, хранение и использование оружия (серии РОХа, РСОа, РСЛа, РХ, РХИ), срок действия которых истекают (истекли) в период с 15 марта 2020 года и до окончания ограничительных мер, срок продления переносится. Заявление и документы на продление разрешительных документов необходимо подать по окончании ограничительных мер.

* В случае необходимости продления разрешения на оружие или получения лицензии на приобретение оружия, заявление с приложением документов рекомендуем подать через портал Госуслуг в электронном виде, без предоставления оригиналов документов. Заявления будут рассмотрены при наличии всех необходимых документов (наличия медицинских заключений).

* Срок действия лицензии на

приобретение оружия не продлевается.

* Готовые документы можно получить в подразделениях лицензионно-разрешительной работы по предварительной записи (в населенных пунктах, где не введен режим полной самоизоляции или карантин).

* Продление удостоверений частного охранника, срок действия которых истекают (истекли) в период с 15 марта 2020 года и до окончания ограничительных мер, также переносится. Заявления и документы на продление удостоверения частного охранника необходимо подать по окончании ограничительных мер.

* Присвоение (подтверждение) квалификации частного охранника и работника юридического лица с особыми уставными задачами (периодическая проверка на пригодность к действиям в условиях, связанных с применением огнестрельного оружия и специальных средств), срок действия которых истекают (истекли) с 15 марта 2020 года и до окончания ограничительных мер, без очередного подтверждения считается пройденным. Действие автоматически продлевается на 1 год. Срок следующего прохождения указанной процедуры определяется в соответствии с действующим нормативным актом, а именно не менее чем за 1 месяц до истечения 2 лет с даты прохождения

последней периодической проверки.

* В течение определенного срока, в период действия ограничительных мер, разрешены осуществление деятельности (в том числе и охота, если будет разрешена) без продления срока действия разрешительных документов. За нарушение сроков продления (переоформления) указанные категории лиц не будут привлекаться к административной ответственности.

* Перенос сроков разрешительных документов происходит автоматически, без посещения подразделений лицензионно-разрешительной работы, подачи заявлений и предоставления каких-либо документов.

* Выездные проверки соискателей лицензии, лицензиатов, проведение которых является обязательным в соответствии с Федеральным законом «О лицензировании отдельных видов деятельности», а также выездные проверочные мероприятия, необходимые для получения, переоформления, продления действия разрешений, проводятся посредством использования дистанционных средств контроля, средств фото-, аудио- и видеofиксации, видеоконференцсвязи.

Телефон для справок: ОЛРР по Момскому району 21052, 89142820848.

Л. А. ПЕТРОВА,
старший инспектор ОЛРР.

Эцэрдэлибит!

Күндү эдьийбитин үлэ-тыыл, педагогическай үлэ бэтэрээнин, улуус бочуоттаах олохтообун **АТЛАСОВА Акулина Алексеевнаны** 85, күтүөспүтүн **ХАБАРОВ Егор Семеновичи** 70 сааскытын туолбуккутунан эбэрдэлибит!

Бука бары балтыларбытын **Аннаны, Анисияны, сиэн балтыларбытын, бырааттарбытын** кэлбит сандал саас бырааһынныгынан – Пиэрибэй Маайынан уонна кэлэн иһэр Улуу Кыайы 75 сылынан истинник эбэрдэлибит!

Барыгытыгар күн сиригэр саамай күндүнү – доруобуйаны, үлэлиир-үөрэнэр оҕолорго ситиһилэри, дьолу, үчүгэй настырыанньаны, туохха барытыгар табыллыыны баҕарабыт.

Эбэрдэни кытта эдьийгит Екатерина, күтүүкүт Семен, оҕолор, сиэннэр.

***

Күндү улахан эдьийбитин тыыл-үлэ бэтэрээнин **АТЛАСОВА Акулина Алексеевнаны** 85 сааскынан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Ытык киһибит барыбыт туспутугар уҕараабат кыһамньын, сөбүрээбэт тапталын иһин сүһүөхтүүн сүгүрүйэн махтанабыт. Эдьийбит барахсан, өр сылларга этэннэ буол, сүбэжин-амаҕын тиздэ тур. Биһиги бары Эйигин таптыбыт.

Хабаровтар, Колесовтар, Кузьминнар, Винокуровтар, Слепцовтар дьэ кэргэннэрэ.

***

Убаастабыллаах, таптыыр эдьийбитин **АТЛАСОВА Акулина Алексеевнаны** 85 сааскын туолар күнүнэн, Кыайы 75 сылынан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Эн биһиэхэ сүбэн-аман, көмөн иһин ис сүрэхтэн барҕа махталбытын этэбит, этэннэ буолууну баҕарабыт.

Эбэрдэни кытта Анна, Олег, Петр, Марианна, Алексей, Олег, күтүөтүн Кеша, кийииттэрин Люба, Фекла уонна сиэннэрин.

***

Ытыктыыр киһибитин, аҕа саастаах дьүүгэбитин, ыкса ыаллы олохтоо тыыл-үлэ бэтэрээнэ **АТЛАСОВА Акулина Алексеевнаны** 85 ытык сааскынан, кэлэн иһэр Улуу Кыайы 75 сылынан истинник эбэрдэлибит!

Этэннэ буол.

Раиса, Светлана, Валентина.

***

Тапталлаах олоҕум аргыһын, аар тойон аҕабытын, эһэбитин, хос эһэбитин **Егор Семенович ХАБАРОВЫ** 70 сааскын туолбуккутунан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Чэгийн-чэбдик сылдьаргар баҕарабыт. Оҕо-аймах чуор санатынан, дьонун күлбүт-үөрбүт мичээрдэринэн арыалланан, Айбыт Айыыларын сылаас тыыннарынан араҥачылланан үйгү уһаатын. Таптыбыт, киэн туттабыт, махтанабыт, сыллыбыт, кууһабыт.

Кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин, кийииттэрин, күтүөттэрин.

***

«Муома» аэропорт кэлэктиибэ бииргэ үлэлээбит кэлиэгэбитин, «Аэропорт «Момский» фотоальбом-кинигэ ааптара **СОРКОМОВ Сергей Семеновичи** 65 сааскынан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Өр сылларга тахсылаах үлэн, аэропорт историятын үйэтиитигэ бастын көмөн иһин улахан махталбытын этэбит.

Эйиэхэ этэннэ буолууну, айымньылаах уһун олоҕу, чугас дьоннор үлэ-үлөххө ситиһилэри баҕарабыт.

«Муома» аэропорт үлэһиттэрэ.

***

Тапталлаах аҕабытын, эһэбитин, күндүтүк саныыр убайытын, быраапытын, үлэ бэтэрээнин **СОРКОМОВ Сергей Семеновичи** 65 сааскын туолбуккутунан истинник-иһирэхтик эбэрдэлибит!

Эн улахан кыһамньылаах, олус дьулуурдаах, көнө сүрүннээх, түбүктээх дьон туһугар үлэн, олоҕун биһиэхэ үтүө холобур буолар. Үөрэҕири салаатыгар өр сыллаах үлэн уопута өрөспүүбүлүкэбэ тийэ тэнийбитэ,

култуураба үлэн оройуону чинчийиңгэ, урукку хаартыскаларынан улуус историятын, дьонун арыыбытын, дьонно тиэхиникэни өрөмүөннээн көмөлөспүтүн. Инникитин да ситиһиин үлээннээхтэрин үөртүн, алгыстаах тылын аймахтарын арчылаатын, дьонуннаах олоҕун ыччаккар салҕаннын.

Күн-дьыл өксүөнүн билбэккэ, кырдьар диэни аахсыбакка, сэргэхтик, чугас дьонун сылаас тапталынан кынаттанан мэлдьи үөрэ-көтө сырыт. Өссө да уһун сылларга үөрүүбүтүн үллэстэ, сирдээҕи олоҕунан астына-дуоһуя олох. Чугас дьоннор сүбэ-ама буоларгар махтанан туран уһун дьоллоох олоҕу баҕарабыт.

Оҕолорун, кийиитин, сиэннэрин, Тамара Михайловна, бииргэ төрөөбүттэрин О. С. Стручкова, М. С. Соркомов, аймахтарын С. П. Никулина, Н. П. Слепцова, С. П. Соркомов, Уус-Алдантан Е. П. Свинобоева, Төбүлэхтэн А. И. Хабаров, В. П. Соркомова, Е. П. Кириллина, Л. П. Попова, Г. П., Е. Д., Д. Д. Соркомовтар, Хонуттан М. П. Атласова, Н. П. Никулина, М. Э. Старкова, Е. Р. Васильева, У. Е. Соркомова, Л. А. Васильев, И. П. Шкулева, М. П. Михалева, Н. А. Никулина, Л. И. Таркова, Григорий, Геннадий Афанасьевич Слепцовтар, Т. А. Слепцова, А. Е. Слепцова, Р. С. Варламова, Александра (Дьөгүрдээн кыһа) Слепцова, Л. А. Вожжова, С. Н. Савенко, И. Н. Корякин, Дьокуускайтан С. А., М. С. Соркомовтар, С. С. Старков, В. Г. Слепцов, кинилэр дьэ кэргэттэрэ.

***

Күндүтүк саныыр быраапын, убайытын **СОРКОМОВ Сергей Семеновичи** күн сирин көрбүт 65 сааһын томточку туолбутунан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Дьылҕа-хаан ыйаагынан олоххор араас очурдары, моһоллору көрсөн, экинэн-хаангынан билэн, ол да буоллар иннин диэки чаҕыйбакка эрэллээхтик үктэнэн, уол оҕото, эр бэрдэ дэттэрэн, сөбүлүүр идэбинэн дьарыктанан, элбэх ыччакка үтүө холобур буолан, үөртэн-такайан таһаардыҥ. Бу дьыалан салҕаһыннаах, үтүө түмүктэрдээх, ситиһилээх буоллун!

Олоххо дьулуһуу, кытаанах санаа күүһүнэн, доруобуйан бөбүргүүрүгэр, өссө да өр сылларга оҕолорун, сиэннэрин, доҕотторун, аймах-билэ дьонун тапталларыгар угуттанан үөрэ-көтө, дьоллоохтук олох дьэ бэйэбит алгыс тылларытын аныыбыт.

Эбэрдэни кытта Улахан Чыыстайтан эдьийин Мария Гаврильевна Корякина дьэ кэргэнэ, Төбүлэхтэн Гуляевтар, Кудриннар, Дьокуускайтан Корякиннар дьэ кэргэннэрэ.

***

Ытыктабыллаах үлэ бэтэрээнин, чэбдик олох пропагандиһын, Арчы дьэтин актыыбынай көмөлөһөөччүтүн **СОРКОМОВ Сергей Семеновичи** 65 сааскын туолар үөрүүлээх күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Ийиэхсит Ийэ Хотун ыйыгар төрөөбүт күндү үлээннээхпит, Эйиэхэ күн сирин кэрэтин барытын, чэгийн-чэбдик доруобуйаны баҕарабыт, олоххо тардыһыын күүстээх буоллун, оҕолорун, сиэннэрин, доҕотторун тапталларынан, истин сыһыаннарынан кынаттанан этэннэ буол дьэ алгысыбыт.

Бэтэрээнэр сэбэттэрэ, Арчы дьэтин актива.

***

Күндү таптыыр кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, сэри сылларын оҕото, үлэ бэтэрээнэ **ТЕРЕХОВ Николай Ильичи** 80 сааскынан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Эн биһиэхэ кыһамньын, тапталын иһин улахан махталбытын тиздэбит. Эйэбэс майгың, киэн билиин, олоххо тапталын биһиэхэ оҕолорго, ыччаттарга үтүө холобур буолар. Нэһилиэк сайдыытыгар киллэрбит дьонун кылааккынан киэн туттабыт.

Күндү киһибит өр сылларга чэгийнник сылдьаргар, сүбэжин-соругун тиздэ туаргар олус күүсэ баҕарабыт. Биһиги бары Эйигин таптыбыт, киэн туттабыт.

Кэргэнин, уолаттарын, кийиитин, сиэннэрин.

Бу дьыл муус устар 26 күнүгэр биһиги аҕабыт, эһэбит **Дмитрий Филиппович Барашков** бу күн сириттэн туораабыта биир сыла буолла.

Кини 1935 сыл алтынны 20 күнүгэр Чурапчы оройуонун Бахсы нэһилиэгэр Филипп Петрович уонна Акулина Васильевна Барашковтар дьэ кэргэттэригэр үһүс оҕонон күн сирин көрбүтэ.

Дьоллоох оҕо сааһа Кэмээдэ алаас Мээмилэйигэр ааспыта. Аҕа Филипп Петрович колхозка 19 сааһыттан олохун устатын тухары солбуллубат биригэдьириинэн үлэлээбитэ. Ийэтэ Акулина Васильевна бэйэтин оҕолорун кытары тулаайах хаалбыт элбэх аймах оҕолорун көрөн улаатыннарбыта.

Улуу сэрии иккис сылыгар, 1942 сыл балаһын ыйыгар Чурапчы колхозтарын күүс өттүнэн хоту оройуоннарга көһөрбүттэрэ. Филипп Петрович дьэ кэргэнэ “Коминтерн” колхозу кытары, үс күн иһинэн хомунан, уһун сындылбаннаах айаны тулуйан, Эдьигээн тыйыс сиригэр тийибитэ. Кыра Миитэрэй эһилигэр онно оскуолаҕа үөрэнэ киирбитэ. Кыайы туһугар кытаанах үлэни кыайан, тонууну, ачыктааһыны тулуйан, элбэх биир дойдулаахтарын сүтэрэн, кыайыны Эдьигээнгэ көрсөн, 1946 сыл сайыныгар кинилэр дойдуларыгар этэнгэ төннөн кэлбитэрин саҕа улахан дьол суох этэ.

Миитэрэй Томтор начальнай оскуолатыгар 4-с кылааһы бүтэрэр уонна 5-7 кылаастарга Чыаппараҕа үөрэнэр. Оскуолатын бүтэрэн баран «Коминтерн» колхозка үлэтин саҕалыыр, икки сыллаах механизатордар куурустарыгар Дьокуускай куоракка үөрэнэн, колхозугар тракторист-машинист идэтин баһылаан кэлэр.

1962 сыллаахха ыаллыы сыгар Уус-Алдан оройуонун Өлтөх нэһилиэгин кыһа Алексеева Марфа Афанасьевнаһын холбоһон ыал буолаллар, Бахсы Томторугар дьэ-уот тэринэллэр.

Бахсы нэһилиэгин кэскиллээх ыччата буолан, 1965-68 сылларга Чита куоракка советскай-партийнай оскуолаҕа үөрэнэн, дойдугар бастакынан агроном – полевод идэтин баһылаан үлэтир.

Карл Маркс аатынан бөдөнсүйбүт колхоз партийнай комитетын сэкирэтээринэн талыллан, 1969 сыллаахха Чыаппараҕа дьэ кэргэнин кытары көһөн киирэллэр. 1971 сыллаахха Дьокуускайдаагы партия обкома Иркутскай куоракка Үрдүкү партийнай оскуолаҕа үөрэххэ ыттар. Үөрэҕин 1975 сыла бүтэрэн баран, Чыаппараҕа сельсовет председателинэн үлэни сылдыан, Эдьигээн оройуонугар ананан, райком инструкторынан үлэтин салдыыр. Ити курдук Миитэрэй Барашков оҕо сылдыан олоһун, тонмут-хаптыт, борбуйун көтөхпүт Эдьигээнгэр иккистээн эргиллэн кэлэн, кэргэнинэн Мусяһын алта оҕолоох, үрдүк үөрэхтээх, сиппит-хоппут киһи, оройун салалтатыгар үлэтин саҕалыыр. Эдьигээнгэ бэһис сылын дьон иннигэр дьон күргүөмнээхтик үлэни сырыттаҕына, партия обкома 1979 сыл күһүнүгэр Муома оройуонугар народнай хонтуруол комитетын председателинэн аныыр. Онон улахан дьэ кэргэн Эдьигээнтэн Муомаҕа көһөн тийибитэ.

Ити кэмнэ Муома райкомун 1 сэкирэтээринэн Старков А.Ф., райсовет

бэрэссэдээтэлинэн Петрова В.А. таһаарылаахтык үлэни сылдыаллар. Биригэ алтыһан үлэлээбит дьоннорунан Корякин В.Г., Пермяков В.Е., Черова А.А., Гоголев В.В., Баишев В.В., Кардашевская М.П., Слепцов И.Ф., Сыроватская М.А., Петров И.А., Петрова П.Н., Захаров В.В., Мосенкова З.Г., Старков И.С. буолаллар.

Народнай хонтуруол комитетыгар Егорова Дария Трофимовна диэн специалистын иккиэн

үлэтиллэрэ.

Аҕабыт бу улахан эппиэтинэстээх үлэҕэ сылдыан, 11 сыл тухары киэн хайысхалаах үлэни ыыппыта. Кини үлэтин чэрчитинэн Муомаҕа сайын уу суолунан кэлэр бородоукта, промышленной табаар, тутуу матырыяала, уматык тэийитин, тизэрдитин, харалларын, кэлэрин хонтуруоллуура.

Саас буолла да, “Муома” совхоз ыстаадаларыгар барара, табаһыттар хараалга табаларын мунһан ааҕалларыгар бэйэтинэн сылдыһара, тэнгэ үлэлээрэ, атын оройун табаларын кытта булкусуттарын ирдээрэ, арааран төттөрү аҕалалларын туруорсара. “Колымторг” тэрилтэ маҕаһыныннан, ысқылааттарын үлэтин бэрэбиэркэлиирэ. Абый оройуонугар, Үөһээ Хальма оройуонун Зырянкатыгар тийэ Муомаҕа ананымт табаларын приемкалыы, ааҕа-сүөттүгү, кэлэр суолларын быһаара ыйы-ыйынан командировкаҕа сылдыара.

Аҕабыт дойдугар Бахсыга биригэдьиридэбит буолан, сиргэ-тыаҕа сылдыарын олус сөбүлүүрү, оттон Эдьигээнтэн сағалаан булду, балыктааһыны өрө туһуута. Ол курдук Муомаҕа оройуон архитектора Атласов Гавриил Егоровичтын тапсан биригэ оттууллара, бултууллара. Биригэ бултуур табаарыстарынан убайдыы-быраатты Афанасий, Егор, Семен Слепцовтар этилэр, наһаа тапсан биригэ сылдыаллара.

Нэһиликтэртэн сылдыар, хонор-өрүүр ыалдыттарынан табаһыттар этилэр, үксүн табаарыһа Хабаров Егор Егорович Соболюхтон, Улахан Чыыстайтан сылдыара. Биригэ Улахан Чыыстай совхозун директора Слепцов Николай Ильич хоммутун өйдүүбүт.

1990-1993 с.с. Муома райисполкомун экономическэй отделын салайбыта. Экономика отделыгар салайар кэмигэр экономистарынан Ефимова Антонина Васильевна, Осипова Антонина Егоровна үлэлээбиттэрэ. Дмитрий Филиппович кинилэри үчүгэй үлэһиттэр диэн үрдүктүк сыаналыыр этэ.

1993 – 1996 сылларга Муома оройуонун баһылыгын экономикаҕа уонна социальнай хайысхаҕа солбуйааччытынан таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

Дмитрий Филиппович пенсияҕа тахсан баран, 1996 сыллаахха Марфа Афанасьевнаһын төрөөбүт-үөскээбит Бахсытыгар төннөн кэлэн, ийэлээх аҕатын тизэргэнэригэр дьэ туттан, Томторго олохсуйбуттара. Олохсуйбуттара иккис сылыгар биир дойдулаахтара

туруорсууларынан, Дмитрий Филиппович Бахсы нэһилиэгин баһылыгынан талыллар.

Олоһор өссө биир тургутууну ааһар күндьыла, үлэһит, патриот-салайааччы быһыытынан төһө үүммүтэ көстөр кэмнэрэ тирээбиттэрэ. Кини салайбыт сылларыгар (1997-2003 с.с.) нэһилиэккэ күүстээх үлэ барбыта. Ол курдук аныгылыы таас оскуола дьээтэ дьэндэйбитэ, учууталлар олоһор дьизлэрэ тутуллубута, нэһилиэк олохтоохторун күүстэринэн саҕа детсад дьээтэ уонна Культурнай-спортивной комплекс үлэҕэ киирбиттэрэ. Бу кэмнэ «Бахсы» обществон тэрийсэн, аҕабыт Бахсыттан төрүттээх Дьокуускай куоракка олоһор дьон күүстэрин түмүтүт, ол түмсүү нэһилиэк сайдарыгар улахан күүс-көмө буолбута.

Баһылык быһыытынан Дмитрий Филиппович нэһилиэк эдэр ыччата үөрэххэ киирэрин быһаччы өйөөбүтэ кэскиллээх буолбута. Биһигин кинилэр дойдуларыгар туттаах үлэһиттэр, салайааччылар буола үүннүлэр.

Аҕабыт ийэбитинэн Марфа Афанасьевнаһын бочуоттаах сынныланна олоһороннор, 2012 сыллаахха биригэ олоһорбуттарын 50 сылын дойдубутугар Томторго бары түмсэн бэлиэтэбиһипит үчүгэй да этэ.

Биһиги дьоммут алта оҕону төрөтөн-итэн, биһигин 15 сиэннээхтэр уонна 10-тан тахса хос сиэннээхтэр.

Биһиги аҕабыт Чурапчы улуһун Бахсы уонна Алаҕар нэһиликтэрин Бочуоттаах олохтооһо, СӨ тыатын хаһайыстыбатын бочуоттаах бэтэрээнэ, Россия үлэтин бэтэрээнэ.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин государственной уонна социальной-экономической сайдыытыгар кылаатын иһин кэккэ наҕаарадаларынан бэлиэтэммитэ:

Бахсы Танаратын дьэтин чөлүгэр түһэри, оскуола таас дьэитин уонна культурнай-спортивной комплекс тутууларын иһин 2000-2001 с.с. Саха Өрөспүүбүлүкэтин «2000 үтүө дьыала» Бэлиэ знагара; Остуолга уруулар «Благодарность Президента за вклад в развитие РС (Я)» мэтээл; «Гражданская килбиэн» анал бэлиэ (2003 сыл); СӨ Президентин Махтала (2013 сыл); «За восстановление церкви в Бахсытском наслеге» Архиеперей Грамотата.

Дмитрий Филиппович Чурапчы оройуонун холкуостарын Хоту көһөрүүлэрин кыттылааҕа, Улуу Кыайыы юбилейнай «Победе в Великой Отечественной войне 1941—1945 годов», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 годов», «Дети войны» мэтээллэрдээх.

Аҕабыт Дмитрий Филиппович биир киһи үйэтигэр бэриллэр дьонун олоһу олоһор ааста.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

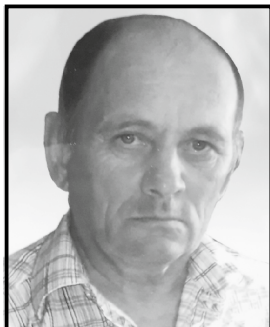
«Победа» МУП урукку табакыта
КОВЛЕКОВ Александр Семенович
Дьокуускай куоракка холмотолоохтук суох буолбутугар эдэһинигэр Хаарчаанаҕа, балтыгар Катяҕа, бары аймахтарыгар дирин кутурбаммытын тизирээдэбит.
Ылар аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Николай, Ульяна, Егор Соркомовтар
дьэ кэргэттэрэ.

8 мая, ровно год как ушел из жизни **Сапожников Василий Михайлович**. Наша семья осиротела. Мы потеряли мужа, отца и деда. Все мы лишились опоры в жизни, того стержня, что помогал нам быть лучше и сильнее. Василий Михайлович был этим стержнем, стеной, отгораживающей нас от всех тягот.

Василий Михайлович родился 15 июня 1952 года в п. Мухоршибирь Бурятской АССР в многодетной семье (четыре брата и сестра). С детства Василий Михайлович был трудолюбивым.

В 1968 году, закончив 9 классов, пошел работать в колхоз «Коммунизм», параллельно заканчивая 10-летку в вечерней школе. Работал чабаном, показал себя трудолюбивым и ответственным, за что неоднократно награждался грамотами, а 10 апреля 1970 года был награжден юбилейной медалью «За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения В.И.Ленина», 13 августа 1970 г. ему присвоено звание «Лучший чабан района».

23 ноября 1970 г. Василий был призван в ряды Советской Армии. Военная специальность – радиотелефонист ультракоротковолновых и дециметровых радиостанций средней мощности (Р-824). 24 ноября 1972 года демобилизовался из рядов СА и поступил на учебу в Улан-Удэнскую автошколу. По окончании был принят водителем в лесхоз в п. Мухоршибирь. Работал добросовестно.

Память ЛЮБИМ, ПОМНИМ

В июне 1976 года мы познакомились с Василием, в декабре этого же года создали семью, заключили брак. Через год, в июне 1977 года мы прилетели в Мому, к моей старшей сестре Татьяне Нестеровне. И так и остались здесь на всю жизнь. Здесь же родились и выросли наши дети: сын Юрий и дочь Людмила.

По приезде в Хонуу Василий сразу устроился в СУ ПМК–1124 шофером. Работал водителем, а также трактористом на Т-100 (заготавливали деловой лес для нужд ПМК) до 1991 года. С 1991 года и по день своей кончины, Василий Михайлович работал в аэропорту водителем спец. транспорта. Имея водительское удостоверение 1 класса и удостоверение тракториста-машиниста мог и работал на разных видах техники. За многолетний и добросовестный труд неоднократно награждался грамотами, является ветераном труда РФ, а в 2017 году Василию Михайловичу присвоено почетное звание «Ветеран труда авиации Якутии».

Василий Михайлович всегда стремился к семейному достатку. Благодаря упорному труду, его стремлению дать детям не только образование, но и ощущение своего дома, очага, к которому они могут вернуться, чтобы ни случилось в жизни. Дети получили высшее образование. Так,

практически в одиночку, он построил свой дом и все имеющиеся на участке постройки. Обзавелся различным транспортом. На протяжении многих лет мы всегда держали свое хозяйство, инициатором всегда выступал Василий Михайлович. Всю жизнь он занимался тяжелым физическим трудом. Позднее, когда дети выросли, стал помогать им. После выхода на пенсию продолжал работать и подрабатывать во благо семье, детей и внуков. Их у нас 5 (1 внучка и 4 внука). Очень любил их всех и внуки любили его.

Василий Михайлович никогда не сидел сложа руки, он всегда был занят делом: работа в аэропорту, работа по дому, работа на благо селу (занимался обкаткой дорог), даже подрабатывал такси, оказывал разную помощь друзьям и знакомым.

На протяжении всей жизни Василий Михайлович пронес любовь к природе, лесу. Ежегодно ездил в лес, занимался заготовкой грибов и ягод. Так как была возможность выезда в труднодоступную местность, всегда приглашал в свою компанию всех желающих. Любил рыбачить.

Василий Михайлович всегда был жизнерадостным, общительным, отзывчивым, готовым прийти на помощь. Нам всем будет сильно не хватать его. Он до конца жизни останется в нашей памяти как образец стойкости, искрящейся жизнерадостности, активности и профессионализма. В наших сердцах он навсегда останется любимым и любящим мужем, отцом и дедом. Земля тебе пухом, дорогой наш.

Жена, дети, внуки, родные.

Администрация и коллектив ГБУ РС (Я) «Момская ЦРБ» выражает глубокое соболезнование Слещовой Анне Ивановне и ее детям по поводу кончины после продолжительной болезни матери, бабушки, ветерана труда **СЛЕПЦОВОЙ Дарии Васильевны**.
Разделяем боль утраты. Крепитесь.

Администрация и коллектив ГБУ РС (Я) «Момская ЦРБ» выражает глубокое соболезнование Голубчук Лилии Алексеевне и ее семье по поводу безвременной кончины любимого сына **КАДУЛИНА Семена Владимировича**.
Скорбим, разделяем Ваше горе, поддерживаем в часы скорби.

Ытыктыр күндү санаспыт, үлэ бэтэрээнэ, сэри сыйларын оёто
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
ыарахан ыарыттан олохтон барбытыгар оёолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр дирин кутурбаммытын тизрэдэбит.
Ыар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.
Сагаспыт Даарыйа барасаны өрүү өйдүү-саныы сылдыахпыт.
Суон Тинтэн, Хонууттан, Дьокуускайтан, Төбүлэхтэн Скрыбыкиннар, Пономаревтар, Старковтар, Васильевтар, М. А., А. А. Слещовалар, Н. А. Слещов, А. А. Неустроева дьэ кэргэнэ, Михайловтар, Д. Г. Слещов, Л. Г. Степанова.

Бииргэ үөрэммит оёо сааһым доёоро
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан оёолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дирин кутурбаммын тизрэдэбин.
Аһыгытын тэннэ үллэстэбин.
В. В. Жиркова.

Убаастыыр дьоммутугар Уваровской Валерий Маевичка, Мария Николаевнага, кинилэр дьэ кэргэттигэр, бары чулас аймахтарыгар кырдыаас эдьийдэрэ, үлэ бэтэрээнэ
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дирин кутурбаммытын тизрэдэбит.
М. П. Слещова дьэ кэргэнэ.

Ыкса ыалым, бииргэ үлэстэбит дьүөгэм, үлэ бэтэрээнэ, сэри сыйларын оёто
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
олохтон туораабытыгар оёолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр дирин кутурбаммын тизрэдэбит.
Ыар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.
Е. П. Архипова, кини оёолоро.

Ытыктыр кырдыаас эдьийбит, үлэ бэтэрээнэ, сэри сыйларын оёто
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
ыарахан ыалдыан олохтон барбытыгар оёолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр дирин кутурбаммытын тизрэдэбит.
Ыар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.
Соболюхтон Р. Р. Тарабукина дьэ кэргэнэ, Хонууттан В. Р. Тарабукина дьэ кэргэнэ.

Ытыктыр эдьийбит, дьүөгэбит
СЛЕПЦОВА Дария Васильевна
уһундук, ыарахан ыалдыан күн сириттэн барбытынан оёолоругар, сиэннэригэр дирин кутурбаммытын тизрэдэбит.
Амзель, Лариса, Людмила.

Тэрийэччи: СӨ
Бырабытталыстыбата,
"Сахабэчээт" СӨ Судаарыс-
тыбаннай автономнай тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: "Сахабэчээт" СӨ
Судаарыстыбаннай автономнай
тэрилтэтэ.
677000, Дьокуускай к.
Орджоникидзе уул., 31 №-рэ, 124 каб.,
тел./факс: 8(4112)343917.
e-mail: sakhapechat@mail.ru
Генеральной дириэктэр
э.т. В.И. СЫРОМЯТНИКОВ.

Сибээс эйгэтин информационнай
технология уонна маассабай
коммуникация надрон
федеральной структуратын Саха
сиринээди бырабыланынатын
20.06.2019 с. бэриллибит
сидиэтэлистибэтин
ПИ № ТУ 14-00520

Кылаабынай редактор
М. П. СТАРКОВА.

Хаһыат нэдиэлэ үкитэ тахсар.
Редакция кирибит суруктар
төннүбэттэр.
Матырыйаалга ахтылар чакчылар иһин
эпизитинэни сурук ааптара сүгэр.
Ааптар суругар этиллэр санаа
хаһыат тутуһар хайысхатыннан
атын буолуон сөп.
Быллэриилэр, рекламалар
ис хоһоонноругар эпизитинэни
тустаах кини сүгэр.
® Реклама быһытынан бэчээттэнэр.

Хаһыат 35-36 № №-гэр 16 ч. илин баттанна,
17 ч. график быһытынан бэчээккэ бэрилиннэ.
Компьютернай талыта, верстка оройуонаабы
«Индибир уоттара» хаһыат редакционнай-
полиграфической комплекска оһоһулан
бэчээттэннэ.
Редакция, типография, таһаарааччы аадырыһа:
Муома улууһа, Хонуу сэл., кап. Елкин уул. 4 №-рэ.
Кээмэйэ 2 усул. бэч. л. Тиража 360.
Сыаната дуоһагар быһытынан.
Телефоннара: 8(4115)20-10-21.
Электроннай почта: indigir-uottara@vandex.ru